

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2558

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2558

ปาจริย์ สิริปริญญา. (2558). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์:
อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู, อาจารย์ ดร.จตุพล ยงศร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงใน 6 ด้าน
คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการ
นักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2556
จำนวน 375 คน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และ การทดสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน ในระดับมาก ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ที่
นักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน
ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น
ด้านหลักสูตร และด้านกิจกรรมนักศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน ทุกด้านแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

LEARNING ENVIRONMENT AT MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
February 2015

Pajaree Siriparinya. (2015). *Learning Environment at Muban Chombueng Rajabhat University*. Master Thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jaruwan Skulkhu, Dr. Chatupol Yongsorn.

The purpose of this research were to study and to compare the attitude toward learning environment at Muban Chombueng Rajabhat University in six aspects: curriculum, teaching and learning, teachers, student activities, student services, and buildings.

The sample included 375 undergraduate students in academic year 2013. The instrument used to collect data was a Likert-type five-point rating scale questionnaire of 60 items with a reliability of 0.97. The statistics methods used for data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, one way analysis of variance, and Scheffe's test. The research finding revealed as follows:

1. The students were highly satisfied with overall and each aspects of the learning environment at Muban Chombueng Rajabhat University except for the buildings aspect which was at the modulate level.
2. Male and Female students did not differ in their attitude toward learning environment at Muban Chombueng Rajabhat University in overall and in most aspects, but there was a significant difference found in the buildings exceptat .05 level.
3. The students from different faculties showed no difference on their attitude toward overall and almost all aspects of Muban Chombueng Rajabhat University learning environment aspects for the aspects of curriculum and student activities which there were significant different at .05 level.
4. Students from different academic levels had significant differences on attitude toward overall and on each aspect of learning environment at Muban Chombueng Rajabhat University.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ของ
ปาริย์ สิริปริญญา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า
..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู่) (รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉร วัฒนารงค์)
..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี) (อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู่)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จันทร์สม ภูติอริวัฒน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู่ และอาจารย์ ดร.จตุพล ยงศรี อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะการตรวจแก้ไขด้วยความเอาใจใส่อย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนางค์ และอาจารย์ ดร. จันทร์คม ภูติธริวัฒน์ ซึ่งเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ร่วมเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ชวน ภารังกุล , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร์, อาจารย์ ดร.สุตจิต หมันตะคุ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนางค์ และอาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจแบบสอบถาม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และแก้ไขข้อบกพร่อง จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประเสริฐ สิริปริญญา คุณแม่เรไร สิริปริญญา นางสาว วรินทร์พร ฉัตรพลกิต และญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู-อาจารย์ ผู้มีพระคุณ ตลอดจนบุคคลที่เคารพรักทุกท่าน

ปาจริย์ สิริปริญญา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	9
ทฤษฎีและวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	13
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	15
รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	17
สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา.....	20
ด้านหลักสูตร.....	20
ด้านการเรียนการสอน.....	24
ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	27
ด้านกิจกรรมนักศึกษา.....	29
ด้านการบริการนักศึกษา.....	31
ด้านอาคารสถานที่.....	34
ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.....	37
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	45
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
ลักษณะของเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	75
วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	76
การอภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	46
2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร ที่ศึกษา.....	51
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงโดยรวม 6 ด้าน และเป็นรายด้าน.....	52
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ.....	53
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านการเรียนการสอนเป็นรายข้อ.....	54
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านอาจารย์ผู้สอนเป็นรายข้อ.....	56
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านกิจกรรมนักศึกษาเป็นรายข้อ.....	57
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านการบริการนักศึกษาเป็นรายข้อ.....	58
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้านอาคารสถานที่เป็นรายข้อ.....	59
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามเพศ.....	61
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามคณะที่ศึกษา.....	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาเป็นรายคู่.....	73

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการจัดการศึกษาสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องจัดหาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นิสิตนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาเกิดสุนทรียภาพในการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาทั้ง ทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมีทักษะในการดำรงชีวิต ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้ให้ความสำคัญกับการจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษา โดยระบุในมาตรา 4 ว่า การศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล โดยการถ่ายทอดความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะช่วยเหลือหลอมนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ ทั้งทางด้าน สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อนักศึกษาได้เข้ามาอยู่ในสถาบันการศึกษา ย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสถาบัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 2) การจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรต้องคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันให้มีคุณภาพ เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาได้ โดยสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นสิ่งที่เร้าที่มีศักยภาพในการพัฒนานักศึกษา ได้แก่ บุคคล สิ่งของ วัตถุ สถานการณ์ แนวคิด พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน และวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (Astin. 1968: 3) สภาพแวดล้อมสถาบันจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาว่า สถาบันการศึกษาต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือ ความเป็นศิษย์ (Educated Man) ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาในฐานะแหล่งรวมของภูมิปัญญาในระดับสูงย่อมมีหน้าที่ที่ต้องนำพาสังคมให้ก้าวไปพร้อมความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคงมีเอกลักษณ์ มีจริยธรรมที่เข้มแข็งและมีศักดิ์ศรี (วิจิตร สินสิริ. 2534: 39)

สภาพแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา เนื่องจากมีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม มีส่วนหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี ควรมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ สถาบันการศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น และมีความปลอดภัยเหมาะสมกับสภาพวิถีชีวิตของนักศึกษา ดังที่แอสติน (Astin, 1971: 3) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ช่วยกล่อมเกล่าบุคลิกภาพนักศึกษาในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญของมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นกับสภาวะจิตใจของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบวาระ (2515: 12) ได้กล่าวว่า การที่มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงที่มีภารกิจที่สำคัญ คือ การสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการจัดและการส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพจนถึงขีดสุด และต้องปลูกฝังคุณลักษณะ ค่านิยม ทักษะคติต่างๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ ทั้งนี้การที่มหาวิทยาลัยจะบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น มีหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน มีคณาจารย์ที่มีคุณภาพ และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี จะช่วยให้นักศึกษามีความสุข ได้รับความสะดวก ปราศจากความกังวล สามารถศึกษาได้อย่างเต็มที่ สร้างลักษณะนิสัยรวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่นักศึกษา โดยเฉพาะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม (จุลิต คงตระกูล, 2526: 129)

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2497 โดยใช้ชื่อว่า "วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง" ซึ่งได้ต้นแบบมาจาก Village Institute ของประเทศตุรกี โดย พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เพื่อรับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่เรียนดีจากชนบททั่วประเทศ มาเป็นนักเรียนทุนเรียน 5 ปี จนจบประกาศนียบัตรวิชาชีพครู กลับไปสอนในท้องถิ่นของตน ต่อมาวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึงได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามลำดับ ต่อมาในปีการศึกษา 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 1 ตอนพิเศษที่ 23 ก เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2547 มีผลให้สถาบันราชภัฏทุกแห่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจึงมีชื่อใหม่เป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามพระราชบัญญัตินั้นเป็นต้นมา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตั้งอยู่ในตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ปัจจุบันเปิดสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 4 คณะ
1 วิทยาลัย คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย (มหาวิทยาลัย
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์) ในการดำเนินงานที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง จากการสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ มีดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่า เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีมาก บางรายวิชาซ้ำซ้อนกัน (ดี บุญชู.
2556: สัมภาษณ์) เอกสารประกอบการเรียนมีมากเกินไป นักศึกษาไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการเรียน
ส่วนมากนั่งฟังบรรยายแล้วจดตาม หลักสูตรไม่สอดคล้องต่อความต้องการของนักศึกษา และการ
เปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม (ปวีณา กลิ่นน้อย. 2556: สัมภาษณ์)

ด้านการเรียนการสอน พบว่า บางรายวิชานักศึกษาต้องเรียนรวมกันเป็นจำนวนมาก
ส่งผลให้นักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่องเท่าที่ควร เนื่องจากห้องเรียนมีความคับแคบ แออัด และนักศึกษา
จำนวนมากส่งเสียงดังรบกวนการเรียน (สมภาพ นาคสุข. 2556: สัมภาษณ์) และ อุปกรณ์ที่ใช้
ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และไม่ทันสมัยเท่าที่ควร บางส่วนที่มีก็ชำรุด
เสียหายขาดการซ่อมแซม อาจารย์บางท่านปรับเปลี่ยนเนื้อหาและเวลาเรียนโดยมิได้แจ้งให้
นักศึกษาทราบล่วงหน้า ทำให้นักศึกษาไม่ได้เตรียมความพร้อมก่อนเข้าห้องเรียน เช่น ไม่ได้
นำเอกสารมาเรียน เป็นต้น (ประไพพรรณ แก่อก. 2556: สัมภาษณ์)

ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์บางท่านมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน แต่ขาดเทคนิค
การถ่ายทอดความรู้ที่น่าสนใจให้กับผู้เรียน (แพบาว ช่วยแน. 2556: สัมภาษณ์) บางท่านไม่มีสื่อ
การสอนทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ สอนเนื้อหาไม่สัมพันธ์กัน บางท่านเสียงเบาทำ
ให้นักศึกษาฟังไม่ชัด (สิริวิชญ์ แต่แดงเพชร. 2556: สัมภาษณ์) อีกทั้งบางท่านยังเข้าสอนไม่ตรงเวลา
ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และอาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ
(ณัฐวุฒิ ทศนา. 2556: สัมภาษณ์)

ด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่า กิจกรรมนักศึกษามีน้อย และบางเวลากิจกรรมที่จัดไม่เอื้อ
ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา เช่น ตรงกับเวลาเรียน หรือตรงกับช่วงเวลาสอบ และบาง
กิจกรรมขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบ (พอลาคี ช่วยมี. 2556: สัมภาษณ์) การจัด
กิจกรรมต่างๆ ได้งบประมาณไม่เพียงพอ อาจารย์ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย และ
นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่วนมากคือนักศึกษาชั้นปีที่1 เท่านั้น (กรรณิการ์ มณีงาม. 2556:
สัมภาษณ์)

ด้านการบริการนักศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ มีน้อย
ไม่ค่อยสนใจให้บริการ ปฏิบัติงานล่าช้าในหลายๆ อย่างทำให้นักศึกษาเบื่อ ไม่อยากเข้ารับบริการ
(วิรัตน์ พรหมสุรินทร์. 2556: สัมภาษณ์) ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องบริการทุนการศึกษา ระบบ
ลงทะเบียนนักศึกษามีปัญหา สื่อและเทคโนโลยีในห้องสมุดชำรุด และมีจำนวนน้อย (ภัทราภรณ์
ลิ้มประสาท. 2556: สัมภาษณ์) จำนวนร้านค้าในโรงอาหารมีน้อย โรงอาหารค่อนข้างสกปรก อับชื้น

และร้อน ทำให้นักศึกษาไม่สะดวกในการใช้บริการโรงอาหาร อีกทั้งยังพบปัญหาการดูแลรักษาพยาบาลที่ไม่สะดวกและเอื้อต่อการดำรงชีวิตของนักศึกษา (มัลลิกา วาเพ็ชร. 2556: สัมภาษณ์)

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า อุปกรณ์สื่อทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม ชำรุด และไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ห้องน้ำไม่สะอาด และไม่เพียงพอต่อการใช้บริการของนักศึกษา (ภัทราภรณ์ ลิ้มประสาท. 2556: สัมภาษณ์) ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีห้องสำหรับให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม บางครั้งการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนในการติดต่อขอใช้สถานที่ยุ่งยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม โรงอาหารมีที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารไม่เพียงพอ แออัด และร้อนอบอ้าวมาก (นิชาชล วงศ์ทอง. 2556: สัมภาษณ์)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดแนวนโยบาย การพัฒนา และปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ และพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ใน 6 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ตลอดจนกำหนดนโยบาย แผนงาน ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ที่ศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 คณะ และ 1 วิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย จำนวนทั้งสิ้น 6,167 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 1.1.1 เพศชาย
 - 1.1.2 เพศหญิง
 - 1.2 คณะที่ศึกษา แบ่งเป็น
 - 1.2.1 คณะครุศาสตร์
 - 1.2.2 คณะวิทยาการจัดการ
 - 1.2.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 1.2.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 - 1.2.5 วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย
 - 1.3 ชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็น
 - 1.3.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1
 - 1.3.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2
 - 1.3.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3
 - 1.3.4 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ทั้ง 6 ด้าน แบ่งเป็น

- 2.1.1 ด้านหลักสูตร
- 2.1.2 ด้านการเรียนการสอน
- 2.1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน
- 2.1.4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา
- 2.1.5 ด้านการบริการนักศึกษา
- 2.1.6 ด้านอาคารสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หมายถึง ภาพรวมของการจัดองค์ประกอบต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และพัฒนาการของนักศึกษา ในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ร่างกาย และจิตใจ ข้อมูลนี้วัดได้จาก ความคิดเห็นของนักศึกษาที่แสดงออกมาในลักษณะ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนจากการตอบแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำมาคำนวณหาค่าสถิติ แล้วแปลความหมาย โดยแบ่งสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร ที่มีความยืดหยุ่น ทันสมัยสนองความต้องการในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ความคาดหวังของคนในสังคม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากหลักสูตร เนื้อหารายวิชา การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอน การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความพร้อมของสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน การจัดตารางสอน และการวัดผลและประเมินผล การเรียน

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ การอุทิศเวลาส่วนตัวต่อภาระหน้าที่ในการสอน บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การให้คำแนะนำปรึกษา การส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนรู้ และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สถานศึกษา คณาจารย์ และนักศึกษาจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกเหนือจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียน มีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสบการณ์ พัฒนาบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา ให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

1.5 ด้านการบริการนักศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้กับนักศึกษาโดยตรง ทั้งโดยส่วนรวม และรายบุคคล นอกเหนือจากงานวิชาการ และงานบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย เช่น การปฐมนิเทศ บริการงานทะเบียน การให้คำปรึกษา ทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร บริการจัดหางาน และการบริการอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสะดวก ปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัย

1.6 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่สิ่งปลูกสร้างต่างๆ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด สโมสรนักศึกษา หอพัก โรงอาหาร อาคารพยาบาล ลานจอดรถ บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ และสถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจัดให้แก่ นักศึกษา หมายรวมถึง ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบริเวณ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ทั้งหมด พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แสง เสียง เป็นต้น

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556

3. คณะที่ศึกษา หมายถึง คณะที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 คณะ และ 1 วิทยาลัย คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

4. ชั้นปี หมายถึง ระดับการศึกษาตามการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 คือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้รวบรวมรายละเอียดต่างๆ ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย และนำเสนอตามลำดับดังนี้ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ทฤษฎีและวิธีประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

ความหมายของสภาพแวดล้อม

กนิษฐา นาวารัตน์ (2540: 636) ได้ให้ความหมายของ สภาพแวดล้อม ว่าหมายถึง ทิวทัศน์รอบๆ สถานที่ คน สัตว์อาศัยอยู่ ทั้งนี้ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 54-55) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม ว่าหมายถึง สภาพสภาวะ หรือ สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นางลักษณ์ มีจรรยาสม (2546: 11) ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อม ว่าหมายถึง สิ่งที่มีอยู่โดยรอบหรือปะปนกัน ของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต สิ่งที่อยู่โดยรอบนี้จะมีผลกระทบต่อสิ่งที่มีชีวิตนั้น มิใช่เพียงที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ มีผลผูกพัน ความรู้สึกนึกคิดและกิจกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมด้วย ดังนั้นสภาพแวดล้อมของมนุษย์จึงต้องรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมเข้าไว้ด้วยกัน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม คือ สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมมีทั้งที่เป็นรูปธรรมคือมองเห็นจับต้องได้ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมคือไม่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่จริง

ความหมายของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถาบัน

อุดมศึกษา

ฮาโรลด์ (ฉันทลักษณ์ จันทรศรี. 2547: 12 ; อ้างอิงจาก Harold. 1964: 233) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาหมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับ ประสบการณ์ เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติ และความสนใจของตนเอง ส่วน เพส และสเตอร์น (กิตติพร พินิจการ. 2548: 8 ; อ้างอิงจาก Pace and Stern. 1965: 260) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ แนวความคิดและลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้ทุกคนในสถาบันต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณ อาคารสถานที่ สภาพเหตุการณ์การขัดแย้ง การประสานงาน แนวความคิด ปรัชญา อุดมการณ์ กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่จะเสริมแรงให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพได้ ดังนั้นถ้าสถาบันต้องการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพตามที่ปรารถนา สถาบันจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตัวเองจนสุดความสามารถ เพื่อที่จะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คล้ายคลึงกับ แอสติน (จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 20 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993: 7) ที่ให้ความหมายสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาไว้ ว่าหมายถึง ปัจจัยต่างๆ ของสถาบันที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น นโยบายของสถาบัน โปรแกรมวิชา กลุ่มเพื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ ชิคเกอร์ริง และ แบลคเบอร์น (อโนชา สิมพา. 2553: 10 ; อ้างอิงจาก Chickering and Blackburn. 1970: 7) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ว่าหมายรวมถึง หลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบายของสถานศึกษา และบรรยากาศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ฮีสท์ (ฉันทลักษณ์ จันทรศรี. 2547: 13 ; อ้างอิงจาก Heist. 1970: 40) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่นักศึกษามักแสดงความรู้สึกความคิดเห็นต่อสถาบันเกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ 1) หลักสูตร 2) บรรยากาศในการเรียนการสอน 3) คุณภาพของผู้สอน 4) วิธีสอน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายในสถาบันทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบรรยากาศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาในทุกๆ ด้านของมวลสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545: 57-59) กล่าวถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่ามีหลายประการ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้าน

การเรียนการสอน ซึ่งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะสนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียน ช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน โดยประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้ว สภาพแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน กล่าวคือ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี มีการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ตามแบบอย่างที่ดีงามยอมรับ กล่าวคือมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติปฏิบัติที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้น ต้องใช้เวลาและอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมเกล่าผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ จะค่อยๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน สะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะมีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย กล่าวคือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่น ยกตัวอย่าง เช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวมอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะเป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน กล่าวคือ การ

จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในปัจจุบัน เป็นไปอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของ มุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้เป็นแหล่ง ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากร การเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน กล่าวคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ดี จะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน ให้ดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวก สบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความ กระตือรือร้น ที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่น เป็นมิตร ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน กล่าวคือ การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อ การเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ หน้าชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียนเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง สภาพแวดล้อม เช่นนี้ ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักอุปนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัว และมีความกล้ามากขึ้น กล้าพูด กล้าแสดง ความคิดเห็น มีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความ อ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียน ช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นานๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงส่องสว่างในห้องเรียนที่ เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการ ของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย

นอกจากนี้ เบลล์ และคณะ (ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. 2541: 28-29 ; อ้างอิงจาก Bell and Others. 1978: 86-87) ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพราะ สภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เช่น มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือ และมีระบบการบริหารงานดี ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมไม่ดี ย่อมทำให้การ พัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือ และไม่มีระบบการบริหารงานที่ดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดีด้วย นอกจากนี้ พระอโนชา สิมพา (2553: 12-13) ได้ศึกษา ทศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย และได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา

ว่ามีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด อุดมการณ์ บุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษา ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม สภาพแวดล้อมที่ดีย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางสติปัญญา เป็นสิ่งจูงใจให้อยากเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้นักศึกษามีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน กระตุ้นนักศึกษาให้มีความสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการเรียน เปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา มีคุณธรรม และจริยธรรม มีการประพฤติ ปฏิบัติที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี

ทฤษฎีและวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

เฟลด์แมน (กนกรัตน์ นาคเหตุย. 2540: 12-14 ; อ้างอิงจาก Feldman. 1972: 143-148) ได้ศึกษาวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาไว้ 6 วิธี ประกอบด้วย

1. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านมนุษยวิทยา โดยการศึกษาวิเคราะห์ สถาบันอุดมศึกษา 3 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของมวลสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ผลปรากฏว่า วิธีการด้านมนุษยวิทยาสามารถนำมาเป็นพื้นฐานอย่างกว้างๆ ที่จะทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นๆ อีกหลายสาขา รวมทั้ง ประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์
2. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไปซึ่งถือว่าวิทยาลัยแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ คือ การจัดหลักสูตร การปกครอง เพศของนักศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และระดับการศึกษา
3. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา โดยสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาสามารถประเมินได้จากการวัดความสามารถทางสมองของนักศึกษา จำนวนนักศึกษา สัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก และการจัดสรรงบประมาณในแต่ละคณะวิชา เป็นต้น เครื่องมือประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาแบบนี้ ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย (The Environment Assessment Technique หรือ EAT) ซึ่งลักษณะของคำถามที่ใช้ในการประเมินจะแสดงให้เห็นถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา เช่น สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยใดนิยมการจัดสภาพแวดล้อมที่หรูหราบุคลิกของนักศึกษาของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยนั้นก็จะมีการสนิยมหรูหรา เป็นต้น

4. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาบรรยากาศในสถาบันการศึกษา ผู้ประเมินสภาพแวดล้อมโดยวิธีนี้ได้แก่ เพส และสเตอร์น (Pace and Stern. 1965: 280-277) โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ดัชนีคุณลักษณะมหาวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) และมาตราวัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University Environment Scale หรือ CUES) ซึ่งจะอธิบายถึงความประทับใจต่างๆ ต่อสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา โดยให้ผู้ตอบซึ่งส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นถูกหรือผิดไปจากลักษณะของสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่เพราะลักษณะเหล่านั้นจะบ่งบอกถึงลักษณะของสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่จริง

5. การประเมินสิ่งรบกวนของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมเชิงสิ่งรบกวนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งรบกวนที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอย่างอิสระ แอสติน (Astin. 1968: 9-14) ได้สร้างเครื่องมือชื่อว่า แบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสภาพแวดล้อมสี่ประการ คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน เช่น พฤติกรรมของเพื่อนที่เรียนในห้องเดียวกัน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เช่น ระยะทางไปห้องเรียนหรือห้องสมุด และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร เช่น ความถี่ของการละเมิดกฎระเบียบและการลงโทษ เป็นต้น

6. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามโครงสร้างทางสังคมและการจัดการทางสังคม อันได้แก่ ธรรมชาติทางสังคม การบริหาร และโครงสร้างทางอำนาจในมหาวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา ธรรมชาติและนิสัยของการจัดการทางสังคมภายในมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา (ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย) การลงโทษ การให้รางวัลแก่นักศึกษา เป็นต้น

นอกจากนี้ แอสติน (จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 20-22 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993: 7-12) ได้สร้างทฤษฎี I-E-O Model เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนานักศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี โดยได้ใช้ทฤษฎี I-E-O (The I-E-O Model) เป็นกรอบในการศึกษา โดยมีความหมายดังนี้

I คือ Input หรือปัจจัยนำเข้า หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าเรียน

E คือ Environment หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นตัวแปรหลักที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา อันได้แก่ ลักษณะของสถาบัน หลักสูตร อาจารย์ กลุ่มเพื่อน และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement)

O คือ Outcome หรือผลลัพธ์ หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาภายหลังจากได้ประสบกับสภาพแวดล้อมต่างๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักศึกษา จึงดูได้จากการเปรียบเทียบลักษณะของผลลัพธ์กับตัวป้อนนั่นเอง นอกจากนี้ แอสติน ยังได้กล่าวว่าระยะเวลาที่มีผล

ต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วย กล่าวคือ เมื่อเราวัดสิ่งเดียวกันแต่ต่างเวลากันผลลัพธ์ที่ได้ย่อมแตกต่างกัน

สำหรับการศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของประเทศไทยนั้น อรรถนพ คุณพันธ์ (2521: 61) ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยอาศัยแบบสำรวจที่เที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ตั้งเป็นทฤษฎีไว้ 5 ประการ คือ

ทฤษฎีที่ 1 สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นสมาชิกนั้นมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา นักศึกษามีความรู้สึกภูมิใจ

ทฤษฎีที่ 2 สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากสัมพันธอันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

ทฤษฎีที่ 3 สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน คือเป็นผู้รู้รอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ทฤษฎีที่ 4 สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการบริหารดี นักศึกษาเคารพกฎระเบียบของสถาบัน ผู้บริหารยินดีให้คำปรึกษาแนะนำ และให้โอกาสนักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร

ทฤษฎีที่ 5 สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องมีอาคารสถานที่ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาเพราะอาคารสถานที่มีความสำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล

สรุปได้ว่า การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาจำเป็นจะต้องจัดทำให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมที่จะใช้ประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัยนั้น มีความรู้สึกพึงพอใจในมหาวิทยาลัยที่ตนเองสังกัดอยู่ มีบรรยากาศในการเรียนการสอน การส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม มีการบริหารที่ดี มีอาคารสถานที่เป็นสิ่งสำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสัมฤทธิ์ผล

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านโครงสร้าง บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม วิจิตร ศรีสะอ้าน (2518: 71) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาขั้นปริญญา อันเป็นงานสร้างบัณฑิตต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันการศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด

ซึ่งสอดคล้องกับ ชิกเกอร์ลิงค์ และ ริสเซอร์ (สุชาติ สุธรรมาภักษ์. 2545: 76 ; อ้างอิงจาก Chickering and Reisser.1993: 265-279) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น สถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น อีกทั้ง แอสติน (อรุณี โคตรสมบัติ. 2542: 13 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993: 33-34) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักศึกษา ทั้งด้าน คุณลักษณะความรู้ ความสามารถ และอารมณ์ ดังนี้

1. ลักษณะของสถาบัน (Institution Characteristics) สถาบันอุดมศึกษาสามารถจำแนกโดยพิจารณาจาก

1.1 รูปแบบของสถาบัน หมายถึง หลักสูตรที่เปิดสอน เช่น เป็นมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตร 4 ปี

1.2 สังกัดของสถาบัน หมายถึง สถาบันนั้นๆ อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานหรือองค์กรใด เช่น รัฐบาล หรือเอกชน

1.3 ขนาดของสถาบัน หมายถึง จำนวนของนักศึกษาทั้งที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา

2. หลักสูตร (Curricular) หมายถึง รูปแบบของการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

2.1 วิชาบังคับ (required course) เป็นวิชาที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน

2.2 เน้นวิชาเอก (major-dominated) เป็นลักษณะที่วิชาศึกษาทั่วไปสนับสนุนหรือเสริมวิชาเอก

2.3 หมวดวิชา (subject) เป็นลักษณะที่คัดเลือกวิชามาจากหลายๆ ศาสตร์แล้วมาจัดเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.4 รายวิชาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสังคม (progressive offering) เป็นลักษณะวิชาที่เกี่ยวกับสภาพสังคมปัจจุบัน

2.5 เน้นเอกัตบุคคล (individualized) เป็นลักษณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี หรือหัวข้อวิจัยของแต่ละคน

2.6 บูรณาการ (Integrative of interdisciplinary) เป็นลักษณะวิชาที่รวมหลายวิชาไว้ด้วยกัน

3. อาจารย์ (Instructor) เกี่ยวข้องกับ

3.1 การทำวิจัยของอาจารย์ พิจารณาในด้านการใช้เวลาทำวิจัยของอาจารย์ ผลงานวิจัยที่จัดพิมพ์

3.2 ประสิทธิภาพของการสอน พิจารณาในด้านการใช้รูปแบบของการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 บรรยาการในการทำงานของอาจารย์ พิจารณาในด้านความมีอิสระ การบริหารงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ และสัดส่วนของเวลาที่ปฏิบัติงาน

3.4 ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา พิจารณาในด้านการให้เวลากับนักศึกษา การให้คำปรึกษา แนะนำนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

4. กลุ่มเพื่อน เพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลกับนักศึกษา เช่น การเข้ากลุ่มเพื่อการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ลักษณะของเพื่อน จะมีผลต่อบุคลิกลักษณะของนักศึกษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอก ตลอดจนเสริมศักยภาพให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีความสุข

รูปแบบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

แอสติน และ ฮอลแลนด์ (Walsh. 1973: 72-73 ; อ้างอิงจาก Astin and Holland. 1961: 308-316) ได้ศึกษาและแบ่งประเภทของสภาพแวดล้อม (Environment Models) ไว้ 6 ประการ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมที่มีสภาพตามความเป็นจริง (Realistic Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดงานทุกประเภทให้มีความเป็นป็นจริง กล่าวคือ มีการแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้และนับได้ ยิ่งไปกว่านั้นแล้วยังสามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมที่หวังจะให้บังเกิดได้ด้วย โดยทั่วไปแล้วภารกิจทุกอย่างจะมองกันในเรื่องของการปฏิบัติในเชิงพฤติกรรม มักเป็นงานเกี่ยวกับเครื่องกล และต้องดำเนินการไปโดยเปิดเผย ดังนั้นจึงมีการให้แรงเสริมกำลังทุกครั้งเมื่อได้ปฏิบัติภารกิจเสร็จสิ้นไปแล้ว รวมทั้งไม่เกิดความกดดัน เมื่อได้ใช้ทักษะให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อย่างใกล้ชิด

2. สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นการศึกษาค้นคว้า (Investigation Environment) ตามความหมายในข้อนี้ สภาพแวดล้อมเป็นความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการกิจต่างๆ ที่ต้องใช้การคิดค้น (Thinking) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ความคิดริเริ่มและจินตนาการอย่างสูงส่ง ทั้งนี้อาจไม่จำเป็นต้องเป็นรูปนามธรรมก็ได้ ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว ภาระงานที่ต้องปฏิบัติ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือและความคิดมากกว่าที่จะใช้คน ดังนั้น จึงต้องการทักษะทางสังคม น้อยมาก และไม่มี ความจำเป็นจะต้องคบค้าสมาคมกับบุคคลต่างๆ อย่างลึกซึ้ง คือคบกันเพียงผิวเผินก็พอ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการทดลองโดยมากใช้การเขียน อ่าน พุด ฟังและคิดในห้องเรียน

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถ ในการที่จะแปลความหมาย หรือ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนและผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องการความสนใจ

ในการสื่อสารติดต่อกับบุคคลต่างๆ อยู่เสมอ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่น สภาพแวดล้อมประเภทนี้ ได้แก่ การสอน การบรรยาย การสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งย่อมใช้ความสามารถในการพูดติดต่อกับคนมากกว่าที่จะทำกับวัตถุสิ่งของ ผลงานของเขาย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ อิ่มอกอิ่มใจมากกว่าการใช้แรงเสริมกำลังย่อมต้องดำเนินไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

4. สภาพแวดล้อมแบบจารีต (Conventional Environment) การจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการงานให้มีลักษณะเป็นระบบ และดำเนินการไปตามระเบียบกฎเกณฑ์คล้ายงานธุรการประจำ งานประเภทนี้มักเป็นรูปธรรม และต้องการความเข้มแข็งทางร่างกายน้อยมาก กิจกรรมที่ทำโดยมากอยู่ในที่ร่ม โดยธรรมชาติของภาระงานแล้วจะเกี่ยวข้องกับวัตถุสิ่งของมากกว่าทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่จำเป็นจะต้องสูงนัก

5. สภาพแวดล้อมประเภทธุรกิจ (Enterprising Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ต้องการบุคคลที่มีจินตนาการสูงมาก สามารถแปลความรู้สึก ความคิด และความจริง จากลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลได้ปกติแล้ว การแปลความหมายดังกล่าวนั้นจะต้องสามารถตรวจสอบได้ด้วยเกณฑ์ทางประสาทสัมผัส แม้ว่าผลที่ได้จะยังเป็นที่สงสัยอยู่ แต่ก็เป็นสิ่งซึ่งมีคุณค่าพอสมควร ภาระหน้าที่ต้องทำมีลักษณะพิเศษ คือ ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน รวมทั้งใช้ความรู้ความสามารถต่างๆ ในตัวผู้ศึกษาอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างใกล้ชิด แต่บางอย่างก็ต้องการความเป็นอิสระ เช่น การเขียน เป็นต้น

6. สภาพแวดล้อมประเภทศิลปะ (Artistic Environment) สภาพแวดล้อมประเภทนี้หมายถึง ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการงานที่มีลักษณะต้องใช้คำพูดเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องการบุคคลที่มีความชำนาญในบทบาทของการใช้ศิลปะการเกลี้ยกล่อม รวมทั้งการรู้จักนิเทศงาน พฤติกรรมที่ต้องการในสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ การสั่งงาน การควบคุมงาน และการวางแผนดำเนินงาน สภาพแวดล้อมประเภทนี้ต้องการบุคคลที่สนใจในวัสดุและคน อย่างไรก็ตามก็ต้องการทักษะในทางสังคมไม่น้อย เพราะต้องติดต่อกับบุคคล แม้จะไม่ถึงขนาดต้องสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดสนิทสนมก็ตาม

นอกจากนี้ สเติร์น (Walsh 1973: 116-117 ; อ้างอิงจาก Stern 1970: 161-168) ได้ศึกษาและแบ่งสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยออกเป็น 11 ประการ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่ให้แรงดลใจ (Aspiration Level Factor) หมายถึง ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความสำเร็จในด้านปัญญาและอาชีพโดยทั่วไปแล้ว นักศึกษาจะรู้ตัวว่าตนมีความสามารถที่จะดำเนินกิจการใดๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงแต่ขาดการกระตุ้นและส่งเสริมอย่างพอเพียงมากกว่า อย่างไรก็ตามหนึ่งส่วนของสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ ภาระหน้าที่ในการเตรียมตัวนักศึกษาให้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในระดับบัณฑิตวิทยาลัย

2. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในทางสติปัญญา (Intellectual Climate Factor) หมายถึง การที่มหาวิทยาลัยได้จัดบรรยากาศที่เน้นหนักไปในด้านกิจกรรมที่ส่งเสริม

วิชาการในด้านมนุษยธรรม ศิลปะและสังคมศาสตร์ โดยปกติแล้วมหาวิทยาลัยจะจัดให้ทุนการศึกษา ค่านักศึกษาและวิจัยในวิชาการสาขาต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี สถาปัตยกรรม และอื่นๆ

3. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ จะจัดภาระหน้าที่ที่สนับสนุนส่งเสริมกัน ทำให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาที่เป็นแบบอนุรักษ์นิยมในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ทั้งนี้โดยการจัดห้องสมุดและห้องปฏิบัติการค้นคว้าทดลองให้เป็นเยี่ยม พร้อมเสมอที่จะให้นักศึกษาได้เข้าไปปฏิบัติการได้

4. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในแง่การรักษาศักดิ์ศรีของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย (Student Dignity Factor) หมายถึง ภาระหน้าที่ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องจัดบรรยากาศที่ให้นิสิตนักศึกษาได้กำหนดวิถีชีวิตของตนเอง (Self-Determination) รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ปกติแล้วบรรยากาศดังกล่าวจะไม่ใช้ลักษณะเผด็จการ แต่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาทุกคนจะได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และด้วยความเข้าใจ

5. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพให้มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการ (Academic Achievement Factor) ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ คือ การย้่ามาตรฐานของความสำเร็จ ทั้งนี้โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทดลองศึกษาในโครงการสำหรับนักศึกษาที่เรียนดี (Honors Program) การจัดให้มีการช่วยเหลือพิเศษในการศึกษา (Tutorials) การจัดรายวิชาเป็นพิเศษ (Special Courses) การศึกษาด้วยตนเอง (Independent Study) และอื่นๆ

6. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพสามารถส่งเสริมการแสดงออกของบุคคล (Self-Expression Factor) ในการจัดสภาพแวดล้อมประเภทนี้ มหาวิทยาลัยมักจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาสมรรถภาพในการเป็นผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งฝึกฝนให้เกิดความมั่นใจในตนเอง (Self - Assurance) ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยอาจจะยั่วยุให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย การโต้วาที และการแสดงละคร เป็นต้น

7. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพส่งเสริมการดำเนินชีวิตนักศึกษาเป็นกลุ่ม (Group Life Factor) หมายความว่า ภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมกลุ่มได้หลายอย่างแตกต่างกันออกไปตามความสนใจและความต้องการ ทั้งนี้รวมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยได้ให้กลุ่มนักศึกษาได้ทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ในด้านสวัสดิการแก่นักศึกษาด้วยกันเอง รวมทั้งบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชนด้วย

8. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในการจัดองค์การทางวิชาการ (Academic Organization Factor) หมายถึง มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้นักศึกษาได้รับความสำเร็จทางวิชาการในรูปต่างๆ เช่น การช่วยนักศึกษาให้รู้จักมีศิลปะในการซักถาม การกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนงานในการศึกษาเล่าเรียน

9. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพในการส่งเสริมรูปแบบทางสังคม (Social Form Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่เน้นการแสดงตนเอง กล่าวคือ เน้นนักศึกษาให้ดำเนินชีวิตเป็นกลุ่ม แต่ก็มีลักษณะพิเศษที่มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตระหนักรู้ตนเองในฐานะและบทบาททางสังคมของนักศึกษาแต่ละคน

10. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพอันจะก่อให้เกิดรูปแบบเล่นงาน (Play-Work Factor) สภาพแวดล้อมประเภทนี้ มหาวิทยาลัยจะถือว่าชีวิตในสังคมเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งถือว่าการเรียนเป็นงานประเภทหนึ่งด้วย ดังนั้นจึงจัดให้นักศึกษาได้มีการจัดงานสังคมต่างๆ เช่น การจัดงานบันเทิง เต้นรำ งานเลี้ยงต่างๆ ซึ่งจะเป็นการให้การศึกษาอย่างหนึ่งในลักษณะที่มีใช้ราชการ

11. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งเร้าซึ่งทรงศักยภาพเน้นบรรยากาศทางด้านอาชีพ (Vocational Climate Factor) สภาพแวดล้อมตามนัยนี้ หมายความว่า มหาวิทยาลัยมีภาระหน้าที่ในการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการด้านอาชีพประเภทต่างๆ ซึ่งจะมีผลให้สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษา บุคคลในอาชีพต่างๆ และอาจารย์ดำเนินไปด้วยดี นอกจากนี้แล้วนักศึกษาเองก็จะอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีขึ้น ทั้งในแง่ความเป็นนักศึกษา ตลอดจนคล้อยตามวัฒนธรรมของบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้นๆ จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีหลายรูปแบบ ในการศึกษา รูปแบบของสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องใช้เครื่องมือต่างๆ ซึ่งมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอิทธิพลช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษามีความเจริญทางสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาครอบคลุมสาระสำคัญ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร

หลักสูตร ตามทัศนะเดิม หมายถึง แผนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ (ฉันทลักษณ์ จันทรศรี. 2547: 23 ; อ้างอิงจาก Tabá. 1962: 9) การศึกษาของประเทศใดก็ตาม จะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการ และเป็นแนวทางในการให้การศึกษา (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541: 9) คำว่า หลักสูตร ตามทัศนะใหม่ คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ (ธารงบัวศรี. 2542: 6-7) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องวัดสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินการทางการศึกษาด้วย (ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. 2541: 9)

เสริมศรี ไชยศรี และคณะ (2543: 57) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่าต้องมีหลักเกณฑ์ จุดมุ่งหมาย 5 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรที่ดี ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ ที่มี ความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในสังคม ยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรับบทบาทของวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาสังคม

2. หลักสูตรที่ดีต้องมุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียน เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการ และสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความ ลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

3. หลักสูตรที่ดีต้องให้ความสำคัญกับทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคม ข้อมูล ข่าวสาร เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่เป็นสากล ความสามารถใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้และการทำงาน

4. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา เอกลักษณะ และวัฒนธรรม ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวิชาแกนบังคับทั่วไป หรือการศึกษาทั่วไป ควรมีรายวิชา หรือ กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในเรื่องนี้ให้กับผู้เรียน

5. หลักสูตรที่ดีควรมุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับ นานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้อง ทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอนเพื่อการ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ชำรง บัวศรี (2542: 8-9) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิด แก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะ และ แผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา หรือ กลุ่มวิชา หรือ กลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และ ความสามารถ ที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัด การเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผนฟิล์ม แถบวีดีทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

นอกจากนี้ ไคลน์ (Davis. 1995: 4-6; อ้างอิงจาก Klein. 1990: 55) ได้สรุปประเภทของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. หลักสูตรเสริมประสบการณ์ข้ามสาขาวิชา (Cross-disciplinary Curriculum) เป็นความพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาสาระในสาขาวิชาหนึ่ง โดยใช้มุมมองของอีกสาขาวิชาหนึ่ง แต่ไม่ได้พยายามที่จะบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างวิชาใหม่หรือสร้างกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่แต่อย่างใด

2. หลักสูตรพหุวิทยาการหรือพหุสาขาวิชา (Multidisciplinary Curriculum) สิ่งนี้โดดเด่นในแนวการจัดประสบการณ์แบบนี้ คือ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาวิชาทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด แต่ละคนต่างเสนอแง่มุมจากสาขาวิชาของตนเอง เพื่อการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ยังไม่มีความพยายามที่จะบูรณาการสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

3. หลักสูตรถ่ายโยงระหว่างสาขาวิชา (Transdisciplinary Curriculum) ในหลักสูตรประเภทนี้จะมีการรวบรวมแนวเรื่องหรือประเด็นต่างๆ จากหลายสาขามากกว่าประเภทที่ 1 เพื่อใช้เป็นมิติหรือเป็นสื่อในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ มากขึ้น

4. หลักสูตรสหวิทยาการ (Interdisciplinary Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้เน้นการบูรณาการระดับสูงขึ้น มีความพยายามทำงานร่วมกันของคณาจารย์หรือบุคลากรจากต่างสาขามากขึ้น อาจเป็นลักษณะของวิชาใหม่หรือสาขาวิชาใหม่ที่เริ่มจะเกิดขึ้นจากการผสมผสานวิชาการที่เดิมแยกกันอยู่คนละสาขา ทำให้เกิดมวลประสบการณ์ที่มีความหมายใหม่ขึ้น และมักจะหมายถึงการรวมเนื้อหาสาระที่มีธรรมชาติต่างกันให้มาอยู่ในหน่วยการเรียนการสอนเดียวกัน (Interdisciplinary Unit) หรือวิชาเดียวกัน (Interdisciplinary Course) เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง และสอนโดยใช้ทีมคณาจารย์ซึ่งต้องมาวางแผนร่วมกัน และจัดการสอนร่วมกัน

นอกจากนี้ เสริมศรี ไชยสร และคณะ (2543: 36) ได้กล่าวถึง โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรีว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดของผู้เรียนไว้ในโครงสร้างหลักสูตร 4 ส่วน คือ

1. วิชาแกนบังคับทั่วไป (General Core Course) ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่นักศึกษาทุกคนควรได้รับหรือเรียนรู้

2. วิชาเฉพาะด้าน (Specialized areas/concentration) เป็นส่วนที่สร้างความรู้ความสามารถเฉพาะทางให้กับนักศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต

3. วิชาเลือก (Electives) เป็นส่วนที่นักศึกษามีโอกาสได้เลือกเรียนวิชาที่สนใจหรือวิชาที่อาจเสริมสมรรถภาพหรือศักยภาพเฉพาะด้านของนักศึกษา

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curricular activities) ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาทุกคน ความรู้และทักษะเฉพาะทาง รวมถึงสาระที่นอกเหนือหลักสูตร

นอกจากนี้ เสริมศรี ไชยศรี และคณะ (2543: 60) ได้กล่าวถึง รูปแบบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 โดยภาพรวม สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา (Courses) แต่ละรายวิชาอาจจัดเป็นแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชาเดียว (Discipline-based curriculum) ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับวิธีการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะสหวิทยาการหรือบูรณาการ (Interdisciplinary หรือ Integrated curriculum) เพิ่มขึ้นในทุกส่วนของโครงสร้างของหลักสูตรโดยอาจจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของคณาจารย์ที่จะจัดทำหลักสูตรลักษณะนี้ในระดับต่างๆ กัน เช่น พัฒนาขึ้นมาเป็นหน่วยสหวิทยาการสำหรับการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นกิจกรรมสหวิทยาการซึ่งอาจเป็นรูปของโครงการหรือพัฒนาเป็นรายวิชาสหวิทยาการ หรือโปรแกรม (วิชาเอก) สหวิทยาการก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีประสบการณ์แบบองค์รวมประยุกต์ใช้หรือเห็นความสัมพันธ์ของความรู้จากหลากหลายวิชาได้

1.2 การจัดประสบการณ์ให้ยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible learning) อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดเนื้อหาจากรายวิชาต่างๆ ให้เป็นหน่วยย่อยๆ (Units หรือ Modules) เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความสะดวกในการใช้ระยะเวลาเรียนมากขึ้น

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรระดับปริญญาตรีในสังคมยุคใหม่ ควรต้องจัดให้ยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย เหมาะสมกับหลักการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิต เช่น

2.1 จัดให้มีการศึกษาแบบเต็มเวลา (Full-time) และการศึกษาแบบไม่เต็มเวลา (Part-time) ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะวิชาเอกที่เป็นที่ต้องการของสังคม การจัดการศึกษาแบบไม่เต็มเวลานั้น เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมากที่ต้องการกลับเข้ามาศึกษาหาความรู้หรือความชำนาญเฉพาะทาง ได้ใช้เวลาบางส่วนระหว่างสัปดาห์เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทำให้เกิดการศึกษาแบบต่อเนื่อง (Continuing education) อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตไปในตัว การดำเนินการเช่นนี้ ส่งผลให้มีการรับผู้เรียนเข้าเรียนด้วยวิธีการหลากหลาย แต่ละสถาบันอาจใช้วิธีรับผู้เรียนด้วยวิธีพิเศษต่างๆ กัน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ตามที่ตลาดแรงงานและหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการใช้บัณฑิต

2.2 หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เปิดให้มีการเทียบโอนหน่วยกิต หรือวิชาเรียนระหว่างสถาบัน (Credit/course transfer) ทำให้หลักการของการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอด

ชีวิตได้รับการสนับสนุน เช่นเดียวกับในสหรัฐอเมริกา มีนักศึกษาจำนวนมากที่สามารถจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการเรียนรู้จากหลายสถาบัน ประชาชนมีโอกาเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในเรื่องของเวลาและสถาบันน้อยลง

2.3 การใช้ระบบเทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ จะช่วยให้หลักสูตรการเรียนการสอนสนองต่อความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Management learning) การศึกษาที่ยืดหยุ่นเกิดขึ้นได้หลายสถานที่ และหลายวิธีการ รวมถึงการศึกษาทางไกล (Distance learning) ด้วย หลายสถาบันในต่างประเทศได้พัฒนาโปรแกรมที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยเสมือน (Virtual university) ขึ้นโดยใช้การเรียนการสอนระบบ Online

สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรนั้นต้องออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสม ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดพัฒนาการทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ พัฒนาการทักษะการคิดขั้นสูง หลักสูตรที่ดีจะช่วยหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ด้านการเรียนการสอน

อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542: 21-22) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ว่าหมายถึง การจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2523: 23) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์บรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2545: 127) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ผู้สอนที่ดีนอกจากมีความรู้ดีแล้วการตระหนักถึงความสำคัญ of บรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้สมตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหากสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่

เหมาะสม ก็จะส่งผลให้นักศึกษาได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษามีความสำเร็จในการเรียนและจะพัฒนาแนวคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ (สุพร ตั้งสมรพงษ์. 2542: 77) อีกทั้ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 59-60) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนมีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้เรียน 2) ผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพ ผู้สอน ความรู้ของผู้สอน 3) อุปกรณ์การเรียนการสอน 4) สภาพแวดล้อม เช่น เสียง แสง สภาพแวดล้อมในห้องเรียน ความร้อน หรือการบริหารงานต่างๆ 5) เงื่อนไขอื่นๆ เช่น หลักสูตร เนื้อหาวิชา และช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอนของแต่ละวิชา

นอกจากนี้โรไมน์ (Romine. 1974: 139-143) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยโคโลราโด จำนวน 1,237 คน พบว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพมาจากการมีบรรยากาศการสอนที่ดี แบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีความกระตือรือร้น สนใจในวิชาที่สอน มีอารมณ์ขัน ให้ความจริงใจและเป็นกันเอง
2. การจัดและเตรียมการสอน เช่น เตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้นักศึกษาได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ
3. ผลการสอนที่นักศึกษาได้รับ เช่น นักศึกษาได้รับประโยชน์ตามสมควรตามความตั้งใจ จากวิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนแต่ละวิชา นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว
4. การเสนอเนื้อหา เช่น อธิบายชัดเจน ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักศึกษาคิด สามารถใช้วิธีการสอนต่างๆ ที่จะทำให้นักศึกษาเข้าใจ
5. การประเมินผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น เมื่อมีการทำรายงานหรือการสอบ เมื่อตรวจเสร็จแล้ว ผู้สอนจะต้องรีบแจ้งผลให้นักศึกษาทราบ และมีการชี้แจงด้วยว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
6. การช่วยเหลือนักศึกษาเพิ่มเติม เช่น มีการจัดเวลา หรือสอนเป็นกลุ่มพิเศษ

สอดคล้องกับ แอสติน (Astin. 1968: 50-51) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนที่จัดเป็นสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม และมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมของผู้สอน 2) พฤติกรรมของนักศึกษา 3) โครงสร้างและการจัดสภาพห้องเรียน นอกจากนี้ วินัย วีระวัฒนานนท์ (2542: 22) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันปัญหาสภาพเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และปัญหาคุณภาพประชากรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบัน คือ

1. เนื้อหาในการเรียนการสอนต้องเป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนและภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. การจัดเนื้อหาการเรียนหรือองค์ความรู้ในหลักสูตรแต่ละสาขาจะต้องบูรณาการมี

ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งสัมพันธ์กับชีวิตมากยิ่งขึ้น

3. การเรียนการสอนต้องมุ่งสร้างคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในทุกสาขาวิชาให้มากขึ้น

4. กระบวนการเรียนการสอนจะต้องสร้างให้คนมีปัญญา รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล ปรับพฤติกรรมการสอน และมีการตรวจสอบติดตามการทำงานของอาจารย์

อำพัน อ่องเอี่ยม (2541: 141) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับสูง มีความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ห้องสตูดิโอ ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์และการนำเทคโนโลยีมาเสริมในการสอนระหว่างวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับต่างประเทศด้วยระบบอินเทอร์เน็ต นักศึกษาและอาจารย์สามารถค้นคว้าและหาข้อมูลจากทั่วโลก และมีการส่งเสริมการทำวิจัยแล้วนำผลงานมาสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ และตอบสนองต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 97) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนควรจะต้องจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร พิณิชการ (2548: 19) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความสามารถ นำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น อาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าเพิ่มเติม รู้และเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษา ตลอดจนมีการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องและยุติธรรม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในอันที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีแก่นักศึกษา อีกทั้ง พระปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 36) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในการกระตุ้นนิสิตนักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญาบุคลิกภาพ ความรู้สึกต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านการเรียนการสอน เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ มีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาก้าวไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้านอาจารย์ผู้สอน

กู๊ด (Good. 1973: 588) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การสอน” หมายถึงการจัดกิจกรรม การสอนของผู้สอน รวมถึงแต่การวางแผนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ การควบคุมปฏิริยาต่างๆ ของผู้สอนและผู้เรียน การตัดสินใจ การวัดผล และการปรับปรุงการสอน ให้ดีขึ้นกว่าเดิม การที่ผลผลิตของมหาวิทยาลัยจะมีคุณภาพต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกับ สภาพแวดล้อมด้วย การเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญการเรียนการสอนจะประสบผลดีตามความ มุ่งหมายเมื่อนักศึกษาตั้งใจเรียน อาจารย์ตั้งใจสอน และมีเทคนิคในการสอนใหม่ๆ แปลกๆ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ พันธศักดิ์ พลสารัมย์ (2543: 331) ที่กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านผู้สอน ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลง แต่จะปรับ วิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังที่ สาโรช บัวศรี (2521: 23) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ว่า ผูกพันอยู่กับหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การฝึก การสอน และอบรมวิชาต่างๆ (Training)
2. การวิจัยค้นคว้า (Research)
3. การปฏิบัติงานที่นอกเหนือหรือขยายออกไปจากหน้าที่การสอนและการวิจัย

(Extension Work)

นอกจากนี้ โรไมน์ (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 27; อ้างอิงจาก Romine. 1974: 139-143) กล่าวว่าองค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มีดังนี้ คือ

1. บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนควรมีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความสนใจที่จะสอนและเป็นกันเองกับผู้เรียน
2. การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบ วัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้ง แนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ
3. การเสนอเนื้อหา ผู้สอนควรอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด สามารถใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
4. การประเมิน ผู้สอนควรประเมินผลเป็นชั้นๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน เช่น แจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการสอบโดยเร็ว และให้กำลังใจผู้เรียน
5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และประเมินตนเองเสมอ

พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 39) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง และพบว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการศึกษา เนื่องจากให้การ สนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียน พัฒนาความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพ

ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวพร ตั้งสมรพวงษ์ (2542: 78-79) ได้ให้ความเห็นว่าอาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนักศึกษา ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาที่เรียนดี โดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริม หรือจัดโปรแกรมพิเศษ และอาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง รวมทั้ง เนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อิริคสัน และ สตรอมเมอร์ (สุชาติดา สุธรรมรักษ์. 2545: 121 ; อ้างอิงจาก Erickson and Strommer. 1991: 217-222) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนของอาจารย์ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี เนื่องจากการสอนเป็นงานที่มีความสลับซับซ้อนมาก การสอนที่ดีจึงต้องการทั้งเวลา ความใส่ใจ การสร้างสรรค์ และจินตนาการของอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนนักศึกษาใหม่ ยังต้องการอาจารย์ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมากขึ้น

พระโอชา สิมพา (2553: 107-108) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่า อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมแผนการสอนทุกครั้งก่อนที่จะเข้าสอนโดยมุ่งเข้าสู่เนื้อหาสำคัญของรายวิชาให้มากขึ้น โดยเน้นให้นักศึกษาได้เห็นและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง ส่วนวิธีการสอน และเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาความรู้ อาจารย์ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภาพของนักศึกษา อีกทั้ง จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 16) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัย พณิชยการธนบุรี พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดีของผู้สอน เทคนิค และวิธีการสอน การประเมินผล และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการศึกษา และจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาความสามารถทางวิชาการ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ที่ทันสมัย รู้ลึกและถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ตลอดจนมีการเตรียมการสอนที่ดี มีกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน อีกทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานให้นิสิตนักศึกษานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านกิจกรรมนักศึกษา

สุพร ตั้งสมรพงษ์ (2542: 78) ที่กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษาว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ ตามปรัชญา ปณิธาน และ วัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจกรรมนักศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นักศึกษาได้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนา อีกทั้ง วิจิตร ศรีสะอาด (2518: 1) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการศึกษาไม่ว่าระบบใด เรื่องกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: 17) ซึ่งศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิตตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า เป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพในด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา นอกเหนือไปจากการฟังคำบรรยายในชั้นเรียน เพื่อจะได้สำเร็จเป็นผู้ที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ความสามารถ มีวิจารณญาณ เสียสละต่อส่วนรวม มีคุณธรรม และสุขภาวะอนามัยที่แข็งแรง มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นกิจกรรมต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยที่จัดเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วม มีการวางแผนร่วมกัน เป็นการจัดประสบการณ์เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรที่เรียน เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและค่านิยม เช่น กิจกรรมกีฬาและสันทนาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2531: 13-14) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

1. ความสำคัญต่อนักศึกษา นักศึกษาโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกาย และความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสังคมด้วยใจอันบริสุทธิ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร จะช่วยตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาดังต่อไปนี้ พัฒนานักศึกษาในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้พลังทางด้านร่างกาย และความคิด กระทำการในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สถาบันการศึกษา และประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา กิจกรรมนักศึกษาเป็นกระบวนการอันสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ที่พัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในกระบวนการกิจกรรมนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่นและมีความเข้าใจอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นกิจกรรมศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์และด้านกีฬา มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษาอีกด้วย

3. ความสำคัญต่อประเทศ ในแต่ละปีนักศึกษาประมาณ 20,000 คนได้ออกไปพัฒนาชนบทในถิ่นทุรกันดารยากไร้ ได้สร้างถาวรวัตถุหลายอย่าง เช่น โรงเรียน สะพาน ห้องสมุด ฝายน้ำล้น ถังเก็บน้ำฝน ห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ นักศึกษายังช่วยให้ประชาชนในชนบทเข้าใจการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ การสาธารณสุข และการศึกษา เพื่อช่วยให้ชาวชนบทมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุงพัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านกีฬา ช่วยทำให้นักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติมีร่างกายแข็งแรง ซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การแข่งขันกีฬานักศึกษาระหว่างประเทศ ยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของประเทศชาติทางหนึ่ง กิจกรรมนักศึกษาจึงนับว่ามีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 148-149) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง ได้แก่ องค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา สโมสรนักศึกษา สภานักศึกษา กิจกรรมเหล่านี้สอนให้นักศึกษารู้จักทำงานร่วมกัน กล้าตัดสินใจ และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการในสาขาที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เป็นต้น
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาท และระเบียบประเพณีการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ชมรมกุลสตรี ชมรมมารยาท เป็นต้น
4. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาตระหนักในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม หรือ ประเทศชาติ เช่น ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
5. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ได้แก่ ชมรมกีฬาต่างๆ เป็นต้น
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ให้มีความประพฤติเป็นที่ยึดถือของสังคม เช่น ชมรมพุทธศาสนา เป็นต้น

สุมิตรา ชิตามร (2546: 78-79) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านการจัดกิจกรรมนิสิต พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมนิสิต มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมอำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดกิจกรรม เช่น สนับสนุนด้านงบประมาณ และอุปกรณ์ต่างๆ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นิสิตได้ทราบวัน เวลา และสถานที่จัดกิจกรรมอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นิสิตให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนิสิต และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนา บุคลิกภาพ สติปัญญา อารมณ์ สังคม รวมทั้งอบรมบุคลากรให้เข้าใจบทบาท และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติแก่นิสิต ชมรมต่างๆ เพื่อให้งานด้านกิจกรรมนิสิตดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง พระอโนชา สิมพา (2553: 107-108) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ในด้านกิจกรรม มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องมีการประเมินติดตามผลด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง แต่เป็นงานที่นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตน และสถาบันการศึกษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ อีกทั้งการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

ด้านการบริการนักศึกษา

กู๊ด (Good. 1975: 530) ได้ให้ความหมายของการบริการนักศึกษาไว้ว่า การบริการนักศึกษา หมายถึง บริการที่จัดให้นักศึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษาสวัสดิการนักศึกษา การแนะแนวนักศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพัก และที่ปรึกษาองค์การนักศึกษา ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525: 41-42) ได้กล่าวถึงหลักการบริการนักศึกษาว่า มีดังต่อไปนี้

1. หลักการพัฒนานักศึกษา ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักศึกษาได้พัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาความสะอาด การมีความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง และมีความคิดในทางสรรค์สร้างสังคม
2. หลักความสะอาดสบาย ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของนักศึกษา มากกว่าความสะดวกสบายของตนเอง เช่น เรื่องการให้บริการอาหาร และเครื่องดื่มแก่นักศึกษาอาจเป็นงานที่ยุ้งยากสำหรับผู้บริหาร เพราะเป็นงานไม่มีเกียรติ แต่เป็นงานที่สนับสนุนความงอกงามทางสมอง และร่างกายของนักศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจึงควรคำนึงถึงเป็นพิเศษในการที่จะจัดบริการนี้ให้แก่นักศึกษา สิ่งแวดล้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชีวิตของนักศึกษาควรจะต้องจัดให้เป็นงานที่สำคัญลำดับแรกๆ
3. หลักการประหยัด การบริการบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือเป็นการฟุ่มเฟือยก็ควรงด ไม่จำเป็นต้องจัดหาไว้
4. หลักการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ บริการสวัสดิการที่จัดให้ควรเป็นสิ่งเอื้อต่อการเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักศึกษา ทำให้จิตใจสบาย อยากเรียนมากขึ้น หรือมีกำลังใจที่จะเรียนยิ่งขึ้น
5. หลักความสามัคคี งานบริการและสวัสดิการที่จัดขึ้นควรยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ จุลชาติ อรรถะนาถ (2551: 35) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ผู้บริหาร

และอาจารย์ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษา มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร และอาจารย์ เห็นว่าสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีขนาดเล็ก การบริการ นักศึกษาในเรื่องต่างๆ มีเพียงพอเท่าที่ทรัพยากรอำนวยให้ และการจัดบริการให้ก็มีมากพอๆ กับสัดส่วนของนักศึกษา ได้แก่ การจัดทุนให้นักศึกษา การบริการในเรื่องของอาหารและราคา ส่วนการบริการข้อมูลในห้องสมุดมีจำนวนน้อย เนื่องจากเป็นนโยบายของผู้บริหาร และอาจารย์ ที่ต้องการให้นักศึกษาได้หาประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้า เป็นการศึกษาหาความรู้จากภายนอก มาใช้ต่อยอดความรู้จากที่ได้รับจากผู้สอน ผู้บริหารและอาจารย์จึงเห็นว่าสิ่งที่จัดให้กับนักศึกษานั้นมีความเหมาะสมดีแล้ว แต่มีบางส่วนที่ควรจัดหาให้กับนักศึกษาให้มากขึ้นคือ สื่ออินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการให้บริการกับนักศึกษาในการพิมพ์เอกสาร ซึ่งการบริการดังกล่าว ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์จึงมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เท่านั้น ส่วนนักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาต้องการให้สถาบัน จัดการบริการด้านต่างๆ ให้ เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา สถาบันยังขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย นอกจากนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ก็มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ห้องสมุดไม่ได้รับความสะดวกในการค้นคว้า เนื่องจากต้องใช้ห้องสมุดร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ซึ่งบางครั้งมีนักเรียนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์มาใช้เรียนหนังสือในบางวิชา ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าไปใช้ห้องสมุดได้ และการให้บริการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่มีความล่าช้าส่งผลทำให้นักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับน้อย ทั้งนี้ กิตติพร พิณิชการ (2548: 23) ที่ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าสภาพแวดล้อมด้านจัดบริการนิสิตเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้นิสิตนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน การจัดการบริการที่เอื้ออำนวย ส่งผลต่อการศึกษาเล่าเรียนของนิสิต ได้แก่ การจัดการบริการวิชาการ บริการด้านสุขภาพ บริการให้ คำปรึกษา แนะนำ บริการทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องแล็บคอมพิวเตอร์ บริการห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิต มิใช่เพียงแต่ให้นิสิตเกิดความพึงพอใจเท่านั้น ยังคงต้องมุ่งที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและให้นิสิตเกิดการเรียนรู้มากที่สุด งานดังกล่าว เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดยรอบ จึงควรจัดให้สอดคล้องสนองความต้องการกับความสามารถ และความสนใจของนักศึกษาแต่ละคน โดยให้สัมพันธ์กับหลักสูตร นโยบายการบริหารกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา

ขอบข่ายของการบริการที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตของนักศึกษา

งานบริการนักศึกษามีขอบข่ายของการดำเนินงานครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายของงานบริการ นักศึกษาไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานบริการนักศึกษา เช่น ทริปป์ (Tripp. 1977: 258) ได้กำหนดขอบข่ายของงานบริการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปไว้ 4 ประการ คือ

1. ด้านสวัสดิการ เช่น บริการแนะแนว บริการเรื่องสุขภาพอนามัย บริการเรื่องอาหาร บริการด้านการเงิน บริการทดสอบ บริการจัดหางาน และงานศิษย์เก่า เป็นต้น
2. ด้านควบคุม เช่น การรับนักศึกษาเข้า การเก็บรักษาระเบียนนักศึกษา การลงทะเบียน ระเบียบวินัยนักศึกษา และหอพักนักศึกษา เป็นต้น
3. ด้านกิจกรรม เช่น องค์การนิสิต กิจกรรมทางสังคม และวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
4. ด้านการบริการทางวิชาการ เช่น การปฐมนิเทศ การสอนพิเศษ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

วชิรญา บัวศรี (2518: 48) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษาไว้ 6 ด้าน โดยเน้นการจัดบริการต่างๆ คือ บริการแนะแนวให้คำปรึกษา บริการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน บริการสุขภาพอนามัย บริการจัดหางาน บริการเรื่องที่อยู่อาศัย และบริการพิเศษ เช่น การปฐมนิเทศ และกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งศรีธัญญ์ ดำริสุข (2521: 51-52) กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษาในลักษณะของการให้บริการคล้ายคลึงกับ วชิรญา บัวศรี โดยกล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละบริการเพิ่มเติม ดังนี้

1. บริการแนะแนว ได้แก่ บริการให้คำปรึกษาทั่วไป บริการให้คำปรึกษาด้านวิชาชีพ และวิชาการ
2. กิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ การแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา และสหพันธนาการ
3. ระเบียบวินัยและการปกครอง ได้แก่ การควบคุมดูแลป้องกันแก้ไขนักศึกษา การจัดวางระเบียบข้อบังคับและการดำเนินการทางวินัย
4. การบริการด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การดูแลนักศึกษาที่เจ็บป่วย การปฐมพยาบาล การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
5. บริการและสวัสดิการอื่นๆ ได้แก่ บริการด้านการฝึกวิชาทหาร บริการด้านยานพาหนะ บริการเกี่ยวกับเงินยืมธนาคาร

นอกจากนี้ ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 97) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การจัดห้องแนะแนวไม่เพียงพอแก่จำนวนนักศึกษาและบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้บริการ และได้เสนอว่า ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ และจัดพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านนี้ให้มีความรู้ความสามารถด้วยการให้เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และจัดหาทรัพยากรสนับสนุนให้เพียงพอ ผู้บริหารควรวางแผนจัดสรรงบประมาณทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการปรับปรุงพัฒนางานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้ง สุมิตรา ชิตามร (2546: 78-79) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านการจัดกิจกรรมนิสิต พบว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญต่อการบริการต่างๆ เช่น บริการสุขภาพ

บริการแนะแนว บริการห้องสมุด และควรประเมินผลการให้บริการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงสถานที่ ที่ให้บริการ ควรจัดบริการให้เพียงพอ เหมาะสม โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ขยายพื้นที่โรงอาหาร เพิ่มจำนวนที่นั่งรับประทานอาหาร ให้เพียงพอ จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายในมหาวิทยาลัยให้เพิ่มขึ้น ในด้านเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการควรปรับปรุงด้านมนุษยสัมพันธ์ และอบรมให้มีความรู้ในงานที่ทำ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานบริการนิสิต

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านบริการนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษานอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา มุ่งที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดยรอบ จึงควรจัดให้สอดคล้องสนองความต้องการกับความสามารถ และความสนใจของนักศึกษาแต่ละคน

ด้านอาคารสถานที่

วิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ถ้านักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่ที่มีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ อโนชา สิมพา (2553: 26) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย และกล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ว่า เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับลักษณะ และสภาพของอาคารสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุดห้องน้ำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางด้าน อาคารสถานที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทุกคน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงและดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด เป็นระเบียบ และสวยงาม จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน จะเป็นผลต่อเนื่องไปในทางสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการกันอย่างจริงจัง ดังที่ นักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่าอาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ทุกคนที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เพราะขนาดของสถานที่ การตกแต่งอาคารและบริเวณโดยรอบ แสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบในอาคาร รูปลักษณะ ความปลอดภัย สุขลักษณะ ความสุขสบาย สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความรัก ห่วงเห่น และภาคภูมิใจในสถานศึกษา อีกทั้ง ซีเกอร์ (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 40 ; อ้างอิงจาก Seager. 1961: 5-6) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องมีขนาดกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการปัจจุบัน และสามารถขยายตัวได้ในอนาคต

2. ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นได้สะดวก
3. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด
4. การวางแผนให้สามารถดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตได้
5. ส่วนที่มีเสียงอึกทึก และเจียบสงบ ควรแยกจากกัน ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารควรแยกจากกันเป็นสัดส่วน
6. ตั้งอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรน้อยที่สุด
7. จราจรภายในสถาบันควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยาน และทางเท้าออกจากกัน
8. การระบายอากาศ และแสงสว่างควรเป็นไปตามธรรมชาติในส่วนของการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในสถาบัน

นอกจากนี้ วิจิตร วรุตบางกูร (2524: 150 –157) ได้กล่าวถึงการวางแผนและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ว่าต้องคำนึงความสมดุลของปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้ เริ่มมีการตื่นตัวและมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามเป็นตัวทำลายสภาพภายนอกและภายในอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความรักสวยรักงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเป็นเวลานานถึง 4 ปี ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะซาบซึ้งต่อความงดงามของสถาบัน หากสภาพของสถาบันไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงามแล้ว นักศึกษาจะเฉยเมยไม่ยินดียืนรัยกับสภาพของสถาบันที่ไม่สวยงาม เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว นักศึกษาก็จะสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากสถาบันเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้สถาบันจึงควรให้การดูแลเอาใจใส่ให้เกิดความงดงาม สะอาดเรียบร้อย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการและความซาบซึ้งในสิ่งสวยงามของนักศึกษาทุกคน

2. แสง สี การมองเห็น และแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารเรียน และห้องเรียนมีระดับที่มองเห็นได้ดี ซึ่งหมายความว่ามองเห็นได้เร็ว สบายตา และชัดเจน ความเข้มของแสงไม่ใช่ปัจจัยอย่างเดียวที่จะสร้างภาพเช่นนี้ได้ แต่ความสว่างที่พอดีกับห้องหรือบริเวณ การพรางความจ้าของแสงและความเด่นหรือตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้น จะช่วยให้มองเห็นชัดเจนและสบายตาได้เช่นเดียวกัน

3. เสียง เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบๆ หรือภายนอกห้องเรียน จำทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด กระวนกระวายใจและเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การพูดให้ดังเพื่อแข่งกับเสียงรบกวนต่างๆ อาจทำให้เหนื่อยและเครียดได้

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในสถานศึกษาทั้งหมด สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสะดวกสบายทางร่างกาย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิและความชื้นในอากาศ แต่ในปัจจุบันมนุษย์เราก็สามารถควบคุมอากาศ และปรับระดับอุณหภูมิความร้อนหนาวได้ตามความต้องการ

ซึ่งตามมาตรฐานสากลของอาคารสถานที่ที่เหมาะสมในสถาบันอุดมศึกษานั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (อโนชา สิมพา. 2553: 29-30 ; อ้างอิงจาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2541: 2) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ควรมีขนาดมาตรฐานสากล มีอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและทันสมัย ซึ่งกระตุ้นให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็นและควรเป็นห้องเฉพาะของแต่ละวิชา

2. ห้องพักอาจารย์ ต้องคำนึงถึงความสะดวกต่อการทำงานของอาจารย์ ควรเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการเตรียมการสอนมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีที่พักผ่อนในเวลาว่าง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน จะได้เกิดความสัมพันธ์กลมเกลียวกัน

3. ห้องพักนักศึกษา ต้องเป็นสถานที่ให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับเพื่อน หรืออาจมีกีฬาในร่มรวมอยู่ด้วยก็ได้

4. ห้องน้ำ ห้องส้วม มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้ ห้องน้ำชายหญิงต้องแยกออกจากกัน มีสุขภัณฑ์เครื่องอำนวยความสะดวกพร้อม เช่น สบู่ กระดาษชำระ ฯลฯ อากาศถ่ายเทได้ดี

5. ห้องสมุด ต้องมีหนังสือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีการฝึกให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดเป็นด้วย

6. ห้องเรียนต้องออกแบบให้ถูกสุขลักษณะ ทางระบายอากาศ ต้องมีการถ่ายเทได้ดีสำหรับบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ บริเวณรอบอาคารต่างๆ ไป ควรมีพวกไม้ร่ม ตลอดทั้งทางเดินที่ปลอดภัย ที่นั่งพักผ่อนนักศึกษาควรจัดไว้เป็นมุมๆ

7. โรงอาหารต้องออกแบบให้โปร่ง สะดวกสบายต่อการทำความสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดีไม่มีสิ่งรบกวน และต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

สุมิตรา ชิตามร (2546: 78-79) ได้ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการนิสิต และด้านการจัดกิจกรรมนิสิต พบว่ามหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรประเมินศักยภาพ ประสิทธิภาพของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ โดยพิจารณาความเหมาะสม ความพอเพียง และความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนจำนวนที่นั่งเรียนในส่วนหนึ่งของโรงอาหารมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงและขยายพื้นที่โรงอาหาร เพื่อให้มีนิสิตที่นั่งรับประทานอาหารได้อย่างสะดวกสบาย และควรติดพัดลมทุกโรงอาหาร เพื่อปรับอุณหภูมิภายในโรงอาหารให้เย็นสบาย นอกจากนี้ควรเพิ่มการดูแลรักษาความสะอาดของห้องสุขา ซึ่งสอดคล้องกับพระอโนชา สิมพา (2553: 107-108) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ภายในห้องสมุด ควรมีการขยายห้องให้กว้างและให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ พร้อมกับรักษาความสะอาดภายในส่วนต่างๆ ของห้องสมุด ส่วนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ควรมีการขยายห้องเช่นเดียวกัน ส่วนระบบคอมพิวเตอร์ควรมีบุคลากรมาช่วยให้คำแนะนำและวิธีใช้ และจำเป็นต้อง

รักษาความสะอาดภายในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ด้วย ส่วนห้องน้ำจำเป็นต้องดูแลและช่วยกันรักษาความสะอาด

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทุกคน เนื่องจากมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถาบันการศึกษา เช่น ความสะอาด บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ การจัดภูมิทัศน์ที่เป็นระเบียบและสวยงาม จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน จะเป็นผลต่อเนื่องไปในทางสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตต่อไปในอนาคต

ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยสังเขป

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2497 เดิมมีชื่อว่า วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง (Chombueng Village Institute) ก่อตั้งเป็นสถานศึกษาตามแนวคิด วิทยาลัยหมู่บ้าน ของประเทศตุรกี มีจุดมุ่งหมายในการก่อตั้ง 4 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์)

1. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในชนบทที่ต้องการพัฒนา โดยคัดเลือกนักเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารเข้าศึกษาเป็นอันดับแรกเมื่อศึกษาสำเร็จแล้วให้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน
2. เพื่อปลูกฝังนักศึกษาครูให้รักอาชีพครูโดยผ่านการศึกษาเล่าเรียนและฝึกงานหลายแบบ เพื่อนำความรู้ความชำนาญไปลงมือปฏิบัติได้
3. เพื่อให้นักศึกษาครูรู้จักปฏิบัติตนในการเข้าสังคมโดยอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตยคือการเคารพนับถือกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
4. เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในท้องถิ่นใกล้เคียง

ในระยะแรกวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึงได้เปิดสอนหลักสูตร 5 ปี โดยรับนักศึกษาทุน จากถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ ซึ่งสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เข้าเรียน เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศยกฐานะวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึงเป็นวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และได้มีการรับนักศึกษาทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนหลักสูตร 2 ปี เมื่อสำเร็จแล้วได้วุฒิปประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาอีกส่วนหนึ่งด้วย ในปีเดียวกันนี้วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงยังได้เริ่มเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง โดยรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า เข้าเรียนหลักสูตร 2 ปี (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์)

ต่อมาในปี พ.ศ.2521 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้เริ่มเปิดสอนระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรสภาการศึกษาในครั้งแรกได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงหรือเทียบเท่าเข้าเรียน ในปีเดียวกันนั้น วิทยาลัยครูหมู่บ้าน

จอมบึงได้เริ่มเปิดสอนตามโครงการการศึกษาอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อคป.) ซึ่งเป็นโครงการร่วมมือกันระหว่างกรมการฝึกหัดครูและหน่วยงานผู้ใช้ครู โดยมุ่งที่จะพัฒนา วิทยฐานะครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาที่เข้ารับการอบรมตามโครงการนี้จะได้รับการศึกษาอบรมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ภายหลังเกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลทำ ให้วิทยาลัยไม่สามารถที่จะรับนักศึกษาทุนในอัตราเงินเท่าเดิมได้ ด้วยความเห็นชอบของกรมการ ฝึกหัดครูจึงได้เลิกรับนักศึกษาทุนในปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา ต่อมา พ.ศ.2522 วิทยาลัยครู หมูบ้านจอมบึงได้เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายของกรมการ ฝึกหัดครูและเนื่องจากความต้องการครูระดับนี้ลดลง และในปี พ.ศ.2523 วิทยาลัยได้เริ่มเปิดสอน ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี ตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครูโดยรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายหรือเทียบเท่าเข้าเรียน เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับวุฒิปริญญาครุศาสตรบัณฑิต เช่นเดียวกับ นักศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วไป (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 2)

ใน พ.ศ.2526 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้เริ่มเปิดสอนหลักสูตรเทคนิคการอาชีพ ตามหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 เพิ่ม พ.ศ. 2525 โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเข้าเรียนในภาคสมทบ เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับวุฒิปประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง แต่เปิดสอนได้เพียงรุ่นเดียวก็มีได้เปิดอีก ต่อมาในปี พ.ศ.2527 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้เปิด สอนเทคนิคการอาชีพสำหรับนักศึกษาภาคปกติ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิปประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูงวิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตรนี้เพียงรุ่นเดียวเท่านั้น และในปี พ.ศ.2528 วิทยาลัยครู หมูบ้านจอมบึงได้เริ่มเปิดสอนระดับอนุปริญญาทางวิทยาศาสตร์และทางศิลปศาสตร์ตามหลักสูตร ของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2528 โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าเรียน 2 ปี เมื่อสำเร็จแล้วจะได้รับวุฒิปริญญาทางวิทยาศาสตร์หรืออนุปริญญาทางศิลปศาสตร์ในปีเดียวกัน วิทยาลัยได้ปฏิบัติตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครูต้องรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง และงดสอนตามโครงการ อคป.และได้เริ่มเปิดสอนตามโครงการการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) จนปี พ.ศ.2530 วิทยาลัยได้ขยายการเปิดสอนสาขาวิชาการ อื่นจากระดับอนุปริญญาไปจนถึงระดับปริญญาตรี สำหรับสายวิชาชีพครูก็ยังคงเปิดสอนตามปกติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 2)

ช่วงปี พ.ศ.2531 ถึง พ.ศ.2534 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้ปฏิบัติตามนโยบายของ กรมการฝึกหัดครู เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศคือการผลิตปริมาณการผลิตบัณฑิต ระดับปริญญาสายวิชาชีพครูลง และเพิ่มปริมาณการผลิตบัณฑิตระดับปริญญา และนักศึกษาระดับ อนุปริญญาสาขาวิชาการอื่นให้มากขึ้น ในหลายๆ สาขาวิชา จนต่อมาในปี พ.ศ.2528 วิทยาลัยครู หมูบ้านจอมบึงได้รวมกลุ่มกับวิทยาลัยครูภาคตะวันตกอีก 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม และเรียกการรวมตัวครั้งนี้ว่า "สหวิทยาลัยทวารวดี" (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 3)

ในปีการศึกษา 2530 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้เปิดสอนนักศึกษาโครงการครูทายาท ซึ่งเป็นโครงการร่วมระหว่างสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติกับกรมการฝึกหัดครูให้เรียนในระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิตและโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ต่อมาในปีการศึกษา 2524 กรมสามัญได้เข้าร่วมโครงการนี้ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงได้รับการคัดเลือกให้สอนนักศึกษาครูทายาทสายมัธยมศึกษา โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และอุตสาหกรรมศิลป์ (สาขาก่อสร้างและอิเล็กทรอนิกส์) และต่อมาในปีการศึกษา 2535 จึงได้เปิดสอนนักศึกษาครูทายาทสายประถมศึกษา โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และสายมัธยมศึกษา โปรแกรมวิชาดนตรี การผลิตบัณฑิตในช่วงปี 2535 - 2539 ได้วางแผนให้สอดคล้องกับนโยบายในแผนการพัฒนาศึกษาในระยะที่ 7 ในกรอบและทิศทางของกรมการฝึกหัดครูที่เน้นให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นสัดส่วน 40 : 30 : 30 ตามลำดับ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์)

เนื่องจากวิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย ผลิตบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ ครุศาสตร์บัณฑิต วิทยาศาสตร์บัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิต แต่บุคคลทั่วไปยังเข้าใจผิดว่า จบจากวิทยาลัยครูต้องประกอบอาชีพครูเท่านั้น ทำให้ผู้จบการศึกษาในสาขาอื่นขาดโอกาสในการหางานทำและในบางครั้งเกิดความเข้าใจผิดคิดว่า “วิทยาลัยครู” มิได้เป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องและประโยชน์แก่นักศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้นำความ กราบ บังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ “สถาบันราชภัฏ” แก่วิทยาลัยครู เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 จนเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2537 สภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏ และในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2537 วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบ ต่อมาเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2538 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538 วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จึงเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 4)

ต่อมาในปีการศึกษา 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 1 ตอนที่พิเศษ 23 ก เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 มีผลให้สถาบันราชภัฏทุกแห่งเปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จึงมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามพระราชบัญญัตินั้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 4)

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ “มหาวิทยาลัยคุณภาพ และสร้างสรรค์คุณค่าเพื่อพัฒนาผลผลิตสู่สังคมภายใน ปี 2556” และมีพันธกิจ (Mission) หลัก 3 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 292)

1. สร้างบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม อย่างมีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. ยกระดับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้มีความสามารถในการแข่งขัน
3. พัฒนากลไกของมหาวิทยาลัยโดยเน้นการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจไปสู่เป้าหมาย

ซึ่งจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงได้มีแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยโดยมีเป้าหมาย ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2554: 292)

1. มุ่งตอบสนองต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานคุณภาพของ สมศ. ก.พ.ร. และ สกอ. โดยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบ เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์และได้ตามมาตรฐาน
2. มุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคม และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสืบสานโครงการ/กิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. มุ่งบริหารจัดการมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบโดยมีจุดเน้นอันนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาคุณภาพตามเป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ และมีความเป็นสากล
4. ให้ทุกหน่วยงานทำงานแบบมีส่วนร่วม (PAR) มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และผู้รับบริการมีความพึงพอใจโดยให้ทุกหน่วยงานทุกคนมีการสร้างทีมงาน (Team work) ดำเนินงานมุ่งสู่เป้าหมาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
5. มุ่งการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมไปสู่หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดพลัง (Empowerment) ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
6. มุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่น และดำรงรักษาไว้ ซึ่งอัตลักษณ์อันเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมหาวิทยาลัยมีวิทยาลัยมวยไทยศึกษา และการแพทย์แผนไทยที่โดดเด่นทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ
7. มุ่งส่งเสริมอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย อันได้แก่ “ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ สู้งาน” ให้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาทุกคน ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและเกิดประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีพื้นที่ 310 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็น พื้นที่อาคาร 71 ไร่ พื้นที่ฝึกทางพลศึกษา 30 ไร่ พื้นที่เกษตร 60 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 40 ไร่ พื้นที่สระน้ำ 15 ไร่ พื้นที่หอพัก 20 ไร่ และพื้นที่ถนน ลานจอดรถ สวนป่า ที่ว่าง 74 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา ภายในพื้นที่ประกอบด้วย (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์)

1. ส่วนที่พักอาศัย

- 1.1 บ้านพักอาจารย์ 106 หลัง
- 1.2 แฟลตอาจารย์ 1 หลัง
- 1.3 บ้านพักพนักงาน 1 หลัง (3 ยูนิต)
- 1.4 ห้องแถวคณงาน 1 หลัง (15 ยูนิต)
- 1.5 บ้านพักคณงาน 3 ห้อง

2. หอพักนักศึกษา

- 2.1 หอพัก 7 หลัง
- 2.2 หอพัก (ไม้) 5 หลัง

3. โรงแรม (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ) 1 หลัง

4. อาคารที่ใช้ในระบบการเรียนการสอน

- 4.1 อาคารเรียน (อาคาร 1, 2, 3, 4, 5, 7, 11) 8 หลัง
- 4.2 อาคารนาฏศิลป์ 1 หลัง

5. อาคารฝึกงาน

- 5.1 อาคารปฏิบัติการแพทย์แผนไทย 1 หลัง
- 5.2 อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ 3 หลัง
- 5.3 อาคารเกษตร/โรงเรือน 4 หลัง
- 5.4 English House 1 หลัง
- 5.5 อาคารศิลปะ 1 หลัง
- 5.6 อาคารแปรรูปอาหาร 1 หลัง

6. อาคารสำนักงานบัณฑิตศึกษา 1 หลัง

7. อาคารอำนวยการ 1 หลัง

8. อาคารศิลปวัฒนธรรม 1 หลัง

9. อาคารศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 1 หลัง

10. โรงเรียนสาธิตอนุบาลทามตะวัน 2 หลัง

11. อาคารวิทยบริการ 1 หลัง

12. อาคารวิทยาลัยมวยไทย 1 หลัง

13. อาคารกองพัฒนานักศึกษา 1 หลัง

14. อาคารดนตรี 1 หลัง
15. อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ 1 หลัง
16. อาคารสมาคมศิษย์เก่า 1 หลัง
17. สนามกีฬา
 - 17.1 สนามฟุตบอล 2 สนาม
 - 17.2 สนามบาสเกตบอล 2 สนาม
 - 17.3 สนามตะกร้อ 2 สนาม
 - 17.4 สนามเทนนิส 2 สนาม (สนามละ 2 คอร์ต)
 - 17.5 สนามเปตอง 6 สนาม
 - 17.6 โรงฝึกซ้อมมวย 1 หลัง
 - 17.7 โรงฝึกยูโด 1 หลัง
 - 17.8 โรงยิมเนเซียม 1 หลัง
 - 17.9 สระว่ายน้ำมาตรฐาน 50 เมตร 1 สระ
 - 17.10 สวนสุขภาพ 1 สวน
 - 17.11 สนามวอลเลย์บอลชายหาด 1 สนาม
18. อาคารสถานที่อื่นๆ
 - 18.1 โรงรถ 2 หลัง
 - 18.2 อาคารประปา 1 หลัง (2 ยูนิต)
 - 18.3 ห้องประชุม 3 หลัง
 - 18.4 ศูนย์อาหาร 1 หลัง
 - 18.5 ร้านสวัสดิการ 1 หลัง

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก รวม 58 หลักสูตร ใน 4 คณะ 1 วิทยาลัย คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีรายละเอียดสาขาวิชาที่เปิดสอน ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2556: ออนไลน์)

คณะครุศาสตร์ เปิดสอน 5 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
2. สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์การศึกษา
3. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
4. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
5. สาขาวิชาพลศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดสอน 13 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาคณิตศาสตร์
2. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา
3. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
4. สาขาวิชาชีววิทยา
5. สาขาวิชาฟิสิกส์
6. สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการผลิต
7. สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า
8. สาขาวิชาเทคโนโลยีโยธา
9. สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
10. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
11. สาขาวิชาเคมี
12. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
13. สาขาวิชาสัตวศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เปิดสอน 9 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาภาษาไทย
2. สาขาวิชาดนตรีศึกษา
3. สาขาวิชาสังคมศึกษา
4. สาขาวิชาศิลปศึกษา
5. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
6. สาขาวิชาภาษาจีน
7. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
8. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
9. สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ เปิดสอน 6 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชาการท่องเที่ยว
2. สาขาวิชานิติศาสตร์
3. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
4. สาขาวิชาการตลาด
5. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
6. สาขาวิชาการบัญชี

วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่

1. สาขาวิชามวยไทยศึกษา
2. สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย

3. สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน

สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เป็นสถานศึกษาตามแนวคิด วิทยาลัยหมู่บ้าน มีจุดมุ่งหมายในการก่อตั้ง คือ แก้ปัญหาการขาดแคลนครูในชนบท โดยคัดเลือกนักเรียนในท้องถิ่นทุรกันดารเข้าศึกษา และเมื่อศึกษาสำเร็จกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเปิดสอนนักศึกษาในระดับปริญญาเอก ปริญญาโท และปริญญาตรี จำนวน 4 คณะ 1 วิทยาลัย คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย โดยมีวิสัยทัศน์ คือ มหาวิทยาลัยคุณภาพและสร้างสรรค์คุณค่าเพื่อพัฒนาผลผลิตสู่สังคมภายใน ปี 2556

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พบว่า หากมหาวิทยาลัยจัดสภาพแวดล้อม ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ได้อย่างเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา จะส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อนักศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 คณะ และ 1 วิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย จำนวนทั้งสิ้น 6,167 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 คณะ และ 1 วิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งได้มาจากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2544: 132-133) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 375 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มคณะวิชา และจำนวนชั้นปีเป็นระดับชั้น (Stratified) และมีนักศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	2,085	127
2	1,850	112
3	1,342	82
4 และสูงกว่า	890	54
รวม	6,167	375

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
2. ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932: 1-55) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
3. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932: 1-55) โดยให้ข้อคำถามครอบคลุมสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อรับคำแนะนำในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามส่งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปทดลองใช้ (Try Out)
7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) เป็นรายข้อโดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (Dependent t-test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ ตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไป ได้ข้อคำถาม จำนวน 60 ข้อ

8. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 (ภาคผนวก ค)

9. นำแบบสอบถามเสนอกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด	
คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมาก	
คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง	
คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย	
คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด	
ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้	
ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม และจัดกระทำข้อมูล โดยดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยติดต่อกับอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อขอความร่วมมือนักศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
3. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยส่งแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่มีคำตอบที่สมบูรณ์มาจัดกระทำข้อมูล จำนวน 375 ฉบับ จากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่ศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)
6. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68) โดยรวม และในแต่ละด้าน
7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบที (Independent t-test) (Ferguson. 1981: 178) ส่วนตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Ferguson. 1981: 68)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Ferguson. 1981: 49)
 - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 160)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 181)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Ferguson. 1981: 190)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่กำลังศึกษา ใช้การวิเคราะห์

ความแปรปรวนแบบทางเดียว (OneWay Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Ferguson. 1981: 68)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=375)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	189	50.40
หญิง	186	49.60
รวม	375	100.00
2. คณะที่ศึกษา		
คณะครุศาสตร์	89	23.70
คณะวิทยาการการจัดการ	83	22.10
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	95	25.30
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	89	23.70
วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย	19	5.20
รวม	375	100.00
3. ชั้นปีที่ศึกษา		
นักศึกษาชั้นปีที่ 1	122	32.50
นักศึกษาชั้นปีที่ 2	127	33.90
นักศึกษาชั้นปีที่ 3	86	22.90
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	40	10.70
รวม	375	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 375 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 189 คน และนักศึกษาหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 และ 49.60 ตามลำดับ

จำแนกตามคณะที่ศึกษา พบว่า เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 89 คน คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 83 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 95 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 89 คน วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70 22.10 25.30 23.70 และ 5.20 ตามลำดับ

จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 122 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 127 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 86 คน ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่สูงกว่า จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 33.90 22.90 และ 10.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม 6 ด้าน และเป็นรายด้าน

ด้าน ที่	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ระดับ ความคิดเห็น (n=375)		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านหลักสูตร	3.92	0.59	เห็นด้วยมาก
2	ด้านการเรียนการสอน	3.79	0.63	เห็นด้วยมาก
3	ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.91	0.67	เห็นด้วยมาก
4	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.65	0.73	เห็นด้วยมาก
5	ด้านการบริการนักศึกษา	3.59	0.80	เห็นด้วยมาก
6	ด้านอาคารสถานที่	3.47	0.80	เห็นด้วย ปานกลาง
รวม		3.72	0.70	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.80)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	ระดับ ความคิดเห็น (n=375)		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	หลักสูตรการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย	4.01	0.75	เห็นด้วยมาก
2	หลักสูตรมีความเหมาะสม และตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.93	0.78	เห็นด้วยมาก
3	หลักสูตรมีความยืดหยุ่นทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ดำรงชีวิตในปัจจุบัน	3.83	0.82	เห็นด้วยมาก
4	หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการ และวิชาชีพของนักศึกษาสู่ความเป็นสากล	3.93	0.80	เห็นด้วยมาก
5	หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาที่ประเทศไทยและความคาดหวังของคนในท้องถิ่นต้องการในปัจจุบัน	3.86	0.76	เห็นด้วยมาก
6	หลักสูตรส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม	3.86	0.83	เห็นด้วยมาก
7	หลักสูตรมีรายวิชาต่างๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจ และ/หรือความถนัดของนักศึกษา	3.83	0.86	เห็นด้วยมาก
8	หลักสูตรที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง	4.07	0.82	เห็นด้วยมาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
9	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรเน้นท้องถิ่น และทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	3.89	0.81	เห็นด้วยมาก
10	เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดคล้องกับให้นักศึกษามีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.03	0.82	เห็นด้วยมาก
รวม		3.92	0.59	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตรโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการเรียนการสอน	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
11	การจัดการเรียนการสอนตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.97	0.76	เห็นด้วยมาก
12	ปริมาณเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต	3.90	0.78	เห็นด้วยมาก
13	เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย	3.65	0.86	เห็นด้วยมาก
14	อุปกรณ์ประกอบการสอนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	3.41	1.00	เห็นด้วย ปานกลาง
15	การจัดการเรียนการสอนมีการเชื่อมโยงความรู้ทั้งด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ	3.76	0.83	เห็นด้วยมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการเรียนการสอน	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
16	การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	3.73	0.86	เห็นด้วยมาก
17	การวัดและประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสมตามลักษณะของรายวิชา	3.81	0.82	เห็นด้วยมาก
18	การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน	3.94	0.76	เห็นด้วยมาก
19	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกความรู้ที่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา	3.86	0.80	เห็นด้วยมาก
20	การจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และใช้ความคิด วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ	3.86	0.80	เห็นด้วยมาก
รวม		3.79	0.63	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการเรียนการสอนโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วย ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 14 ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 1.00)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ

ข้อที่	ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น		
		(n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
21	อาจารย์ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียน และการวัดผลอย่างชัดเจน	3.95	0.84	เห็นด้วยมาก
22	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอน เป็นอย่างดี	4.03	0.80	เห็นด้วยมาก
23	อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์การสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา	4.07	0.77	เห็นด้วยมาก
24	อาจารย์ผู้สอนรู้จักใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลายตาม ลักษณะรายวิชา	3.88	0.85	เห็นด้วยมาก
25	อาจารย์ผู้สอนนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอน	3.80	0.90	เห็นด้วยมาก
26	อาจารย์ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาในการสอน และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษานอกเวลาสอน หากนักศึกษาต้องการคำปรึกษา	3.87	0.86	เห็นด้วยมาก
27	อาจารย์ผู้สอนเข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ	3.87	0.95	เห็นด้วยมาก
28	อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่เสมอ	3.86	0.89	เห็นด้วยมาก
29	อาจารย์ผู้สอนมีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียน	3.86	0.88	เห็นด้วยมาก
30	อาจารย์ให้นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์เมื่อเสร็จสิ้นการสอน	3.87	0.90	เห็นด้วยมาก
รวม		3.91	0.67	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อม

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอน ในระดับ
มากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
31	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษา	3.76	0.91	เห็นด้วยมาก
32	มหาวิทยาลัยมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัด กิจกรรมนักศึกษา	3.65	0.87	เห็นด้วยมาก
33	มหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกในการจัดการสถานที่ สโมสรนักศึกษา และชมรมให้นักศึกษาเป็นสัดส่วน	3.55	0.98	เห็นด้วยมาก
34	มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการทำกิจกรรม โดยช่วยเหลือ งบประมาณ และด้านต่างๆ แก่นักศึกษา	3.38	1.01	เห็นด้วย ปานกลาง
35	ผู้บริหาร คณาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของ นักศึกษา	3.59	0.91	เห็นด้วยมาก
36	กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ช่วย พัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา	3.63	0.92	เห็นด้วยมาก
37	กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นมีความมุ่งหมาย เพิ่มเติม ให้นักศึกษาได้รับความรู้	3.71	0.92	เห็นด้วยมาก
38	นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม	3.75	0.90	เห็นด้วยมาก
39	นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์ความเป็นไทย	3.75	0.90	เห็นด้วยมาก
40	มีการจัดตารางเรียนเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ที่สนใจ	3.76	0.88	เห็นด้วยมาก
รวม		3.65	0.73	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านกิจกรรมนักศึกษาโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วย ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 34 ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 1.01)

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการบริการนักศึกษา	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
41	มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน ระเบียบการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่	3.90	0.88	เห็นด้วยมาก
42	การจัดบริการด้านการลงทะเบียนมีความสะดวก และรวดเร็ว	3.51	1.06	เห็นด้วยมาก
43	มหาวิทยาลัยจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนักศึกษา	3.62	1.01	เห็นด้วยมาก
44	มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร หรือกิจกรรมให้นักศึกษาทราบเป็นประจำ	3.65	0.97	เห็นด้วยมาก
45	ห้องสมุด มีจำนวนหนังสือ เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลสำหรับศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ และทันสมัย	3.73	1.03	เห็นด้วยมาก
46	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าใช้บริการ	3.49	1.04	เห็นด้วย ปานกลาง
47	มหาวิทยาลัยมีบริการด้านหอพักนักศึกษาที่สะดวก สะอาด และปลอดภัย	3.49	1.08	เห็นด้วย ปานกลาง
48	มหาวิทยาลัยมีบริการน้ำดื่มที่สะอาด	3.42	1.04	เห็นด้วย ปานกลาง
49	นักศึกษาได้รับบริการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม	3.54	0.96	เห็นด้วยมาก
50	นักศึกษามีโอกาสประเมินการให้บริการด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย	3.55	1.00	เห็นด้วยมาก
รวม		3.59	0.80	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษาโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษาในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 46 , 47 และ 48 ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 1.04) , ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 1.08) และ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 1.04) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
51	สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยปราศจากสิ่งรบกวน เช่น มลพิษทางเสียง อากาศ น้ำ ฯลฯ	3.50	1.05	เห็นด้วยมาก
52	การจัดภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยมีความสวยงามเหมาะสม	3.55	0.90	เห็นด้วยมาก
53	ทางเดินและบริเวณภายในมหาวิทยาลัยมีความสะอาด และปลอดภัย	3.53	0.94	เห็นด้วยมาก
54	สถานที่นั่งพักผ่อน สวนหย่อม และบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยมีความร่มรื่น	3.57	0.91	เห็นด้วยมาก
55	อาคารสถานที่พร้อมต่อการใช้จัดการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมของนักศึกษา	3.51	0.95	เห็นด้วยมาก
56	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาน โปรเจคเตอร์ จอฉาย เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน มีแสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม	3.38	1.15	เห็นด้วย ปานกลาง
57	ห้องน้ำสะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา	3.38	1.06	เห็นด้วย ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่	ระดับ		การแปล ความหมาย
		ความคิดเห็น (n=375)		
		$\bar{X}$	S.D.	
58	โรงอาหารมีความสะอาด โลง อากาศถ่ายเทสะดวก ถูก สุขลักษณะ และมีที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่ใช้ บริการ	3.48	1.02	เห็นด้วย ปานกลาง
59	สถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และจำนวนอุปกรณ์กีฬามี เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาที่ใช้บริการ	3.46	1.10	เห็นด้วย ปานกลาง
60	หอพักนักศึกษา สะอาด ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอต่อ การใช้บริการของนักศึกษา	3.37	1.10	เห็นด้วย ปานกลาง
รวม		3.47	0.80	เห็นด้วย ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่โดยรวม ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษา
ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 51 , 52 , 53 , 54 และ 55 ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่า
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 1.05) , ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.90) , ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=
0.94) , ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.91) และ ($\bar{X} = 3.51$, S.D.= 0.95) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตาม เพศ

ความคิดเห็น	เพศชาย (n=189)			เพศหญิง (n=186)		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล
			ความหมาย			ความหมาย
1 ด้านหลักสูตร	3.96	0.54	เห็นด้วยมาก	3.88	0.64	เห็นด้วยมาก
2 ด้านการเรียนการสอน	3.80	0.58	เห็นด้วยมาก	3.78	0.67	เห็นด้วยมาก
3 ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.89	0.65	เห็นด้วยมาก	3.92	0.69	เห็นด้วยมาก
4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.71	0.72	เห็นด้วยมาก	3.60	0.75	เห็นด้วยมาก
5 ด้านการบริการนักศึกษา	3.61	0.79	เห็นด้วยมาก	3.56	0.82	เห็นด้วยมาก
6 ด้านอาคารสถานที่	3.56	0.77	เห็นด้วยมาก	3.38	0.83	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	3.76	0.68	เห็นด้วยมาก	3.69	0.73	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมทุกด้านในระดับมาก (นักศึกษาชาย $\bar{X} = 3.76$, S.D.= 0.68) , (นักศึกษาหญิง $\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชายเห็นด้วยกับกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ซึ่งนักศึกษาหญิงเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.83)

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความคิดเห็น	คณะ ครุศาสตร์ (n=89)			คณะ วิทยาการการจัดการ (n=83)			คณะ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (n=95)			คณะ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ (n=89)			วิทยาลัย มวยไทยศึกษา และ การแพทย์แผนไทย (n=19)		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	$\bar{X}$	S.D.	การแปล
	ความหมาย			ความหมาย			ความหมาย			ความหมาย			ความหมาย		
1 ด้านหลักสูตร	4.12	0.52	เห็นด้วยมาก	3.79	0.70	เห็นด้วยมาก	3.95	0.58	เห็นด้วยมาก	3.82	0.56	เห็นด้วยมาก	3.97	0.39	เห็นด้วยมาก
2 ด้านการเรียนการสอน	3.93	0.58	เห็นด้วยมาก	3.74	0.70	เห็นด้วยมาก	3.75	0.60	เห็นด้วยมาก	3.75	0.64	เห็นด้วยมาก	3.69	0.46	เห็นด้วยมาก
3 ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.06	0.63	เห็นด้วยมาก	3.93	0.74	เห็นด้วยมาก	3.87	0.68	เห็นด้วยมาก	3.80	0.66	เห็นด้วยมาก	3.75	0.39	เห็นด้วยมาก
4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.87	0.72	เห็นด้วยมาก	3.55	0.76	เห็นด้วยมาก	3.64	0.76	เห็นด้วยมาก	3.56	0.71	เห็นด้วยมาก	3.58	0.48	เห็นด้วยมาก
5 ด้านการบริการนักศึกษา	3.76	0.87	เห็นด้วยมาก	3.57	0.81	เห็นด้วยมาก	3.54	0.80	เห็นด้วยมาก	3.51	0.76	เห็นด้วยมาก	3.48	0.65	เห็นด้วยมาก
6 ด้านอาคารสถานที่	3.56	0.92	เห็นด้วยมาก	3.49	0.72	เห็นด้วยปานกลาง	3.44	0.80	เห็นด้วยปานกลาง	3.39	0.80	เห็นด้วยปานกลาง	3.52	0.59	เห็นด้วยมาก
รวม	3.88	0.71	เห็นด้วยมาก	3.68	0.74	เห็นด้วยมาก	3.70	0.70	เห็นด้วยมาก	3.64	0.69	เห็นด้วยมาก	3.67	0.49	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.71) , ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.74) , ($\bar{X} = 3.70$, S.D.= 0.70) , ($\bar{X} = 3.64$, S.D.= 0.69) และ ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.49) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่า

นักศึกษาคณะครุศาสตร์ เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาคณะวิทยาการการจัดการ เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.72)

นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D.= 0.80)

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.80)

นักศึกษาวิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ความคิดเห็น	นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (n=122)			นักศึกษาชั้นปีที่ 2 (n=127)			นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (n=86)			นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า (n=40)		
	การแปล			การแปล			การแปล			การแปล		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1 ด้านหลักสูตร	3.99	0.52	เห็นด้วยมาก	3.40	0.55	เห็นด้วย ปานกลาง	3.74	0.75	เห็นด้วยมาก	3.89	0.47	เห็นด้วยมาก
2 ด้านการเรียนการสอน	3.86	0.57	เห็นด้วยมาก	3.86	0.59	เห็นด้วยมาก	3.64	0.77	เห็นด้วยมาก	3.66	0.44	เห็นด้วยมาก
3 ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.05	0.59	เห็นด้วยมาก	3.93	0.69	เห็นด้วยมาก	3.76	0.76	เห็นด้วยมาก	3.73	0.55	เห็นด้วยมาก
4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.77	0.66	เห็นด้วยมาก	3.74	0.71	เห็นด้วยมาก	3.42	0.86	เห็นด้วย ปานกลาง	3.56	0.60	เห็นด้วยมาก
5 ด้านการบริการนักศึกษา	3.76	0.69	เห็นด้วยมาก	3.62	0.79	เห็นด้วยมาก	3.34	0.93	เห็นด้วย ปานกลาง	3.51	0.75	เห็นด้วยมาก
6 ด้านอาคารสถานที่	3.63	0.73	เห็นด้วยมาก	3.54	0.72	เห็นด้วยมาก	3.20	0.94	เห็นด้วย ปานกลาง	3.34	0.79	เห็นด้วย ปานกลาง
รวม	3.84	0.63	เห็นด้วยมาก	3.68	0.68	เห็นด้วยมาก	3.52	0.84	เห็นด้วยมาก	3.62	0.60	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่สูงกว่า เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.63) , ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.68) , ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.84) และ ($\bar{X} = 3.62$, S.D.= 0.60) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นปี พบว่า

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านหลักสูตร ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.55)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.86) , ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.93) และ ($\bar{X} = 3.20$, S.D.= 0.94) ตามลำดับ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่สูงกว่า เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.79)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่กำลังศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		เพศ				t	p
		ชาย (n=189)		หญิง (n=186)			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านหลักสูตร	3.96	0.54	3.88	0.64	1.29	.199
2	ด้านการเรียนการสอน	3.80	0.58	3.78	0.67	0.29	.771
3	ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.89	0.65	3.92	0.69	-0.38	.705
4	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.71	0.72	3.60	0.75	1.52	.130
5	ด้านการบริการนักศึกษา	3.61	0.79	3.56	0.82	0.60	.550
6	ด้านอาคารสถานที่	3.56	0.77	3.38	0.83	2.12	.035
รวม		3.76	0.68	3.69	0.73	0.91	.398

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1 ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	5.89	4	1.47	4.35	.002	
	ภายในกลุ่ม	125.22	370	0.34			
	รวม	131.11	374				
2 ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2.50	4	0.63	1.61	.170	
	ภายในกลุ่ม	143.59	370	0.39			
	รวม	146.09	374				
3 ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3.58	4	0.90	2.02	.091	
	ภายในกลุ่ม	164.11	370	0.44			
	รวม	167.69	374				
4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.17	4	1.54	2.92	.021	
	ภายในกลุ่ม	195.42	370	0.53			
	รวม	201.59	374				
5 ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.55	4	0.89	1.38	.241	
	ภายในกลุ่ม	238.72	370	0.65			
	รวม	242.27	374				
6 ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	1.39	4	0.35	0.54	.710	
	ภายในกลุ่ม	240.72	370	0.65			
	รวม	242.11	374				
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.17	4	0.79	2.22	.066	
	ภายในกลุ่ม	131.86	370	0.36			
	รวม	135.03	374				

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามคณะที่ศึกษา ด้านหลักสูตร เป็นรายคู่

คณะที่ศึกษา	คณะ ครุศาสตร์	คณะ วิทยาการ จัดการ	คณะ วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี	คณะ มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์	วิทยาลัย มวยไทย ศึกษาและ การแพทย์ แผนไทย	
	$\bar{X}$	4.12	3.79	3.95	3.82	3.97
คณะครุศาสตร์	4.12		*	*		
คณะวิทยาการ จัดการ	3.79					
คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	3.95					
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	3.82					
วิทยาลัยมวยไทย ศึกษา และ การแพทย์แผนไทย	3.97					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร แตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการการจัดการ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมนักศึกษา เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างอาจไม่มากพอที่จะทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1	ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	4.11	3	1.37	4.01	.008
		ภายในกลุ่ม	127.00	371	0.34		
		รวม	131.11	374			
2	ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3.88	3	1.29	3.37	.019
		ภายในกลุ่ม	142.22	371	0.38		
		รวม	146.10	374			
3	ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	5.59	3	1.86	4.27	.006
		ภายในกลุ่ม	162.11	371	0.44		
		รวม	167.70	374			
4	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7.59	3	2.53	4.84	.003
		ภายในกลุ่ม	194.00	371	0.52		
		รวม	201.59	374			
5	ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	9.21	3	3.07	4.89	.002
		ภายในกลุ่ม	233.06	371	0.63		
		รวม	242.28	374			
6	ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	10.64	3	3.55	5.68	.001
		ภายในกลุ่ม	231.47	371	0.62		
		รวม	242.11	374			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	6.30	3	2.10	6.05	.000
		ภายในกลุ่ม	128.73	371	0.35		
		รวม	135.03	374			

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 17-22

ตาราง 17 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
	$\bar{X}$	3.84	3.68	3.52	3.62
ชั้นปีที่ 1	3.84				
ชั้นปีที่ 2	3.68				
ชั้นปีที่ 3	3.52	*	*		
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.62				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร จำแนกตามชั้นปีการศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
	$\bar{X}$	3.99	3.40	3.74	3.89
ชั้นปีที่ 1	3.99				
ชั้นปีที่ 2	3.40				
ชั้นปีที่ 3	3.74	*	*		
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.89				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
	$\bar{X}$	4.05	3.93	3.76	3.73
ชั้นปีที่ 1	4.05			*	
ชั้นปีที่ 2	3.93				
ชั้นปีที่ 3	3.76				
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.73				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 20 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านกิจกรรมนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
	$\bar{X}$	3.77	3.74	3.42	3.56
ชั้นปีที่ 1	3.77				
ชั้นปีที่ 2	3.74				
ชั้นปีที่ 3	3.42	*	*		
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.56				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
$\bar{X}$	3.76	3.62	3.34	3.51
ชั้นปีที่ 1	3.76		*	
ชั้นปีที่ 2	3.62			
ชั้นปีที่ 3	3.34			
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.51			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 22 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า
$\bar{X}$	3.63	3.54	3.20	3.34
ชั้นปีที่ 1	3.63			
ชั้นปีที่ 2	3.54			
ชั้นปีที่ 3	3.20	*	*	
ชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า	3.34			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สำหรับการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ไม่พบว่ามีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างอาจไม่มากพอที่จะทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกชั้นปี ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4 คณะ และ 1 วิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งได้มาจากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2544: 132-133) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 375 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีกลุ่มคณะวิชา และจำนวนชั้นปีเป็นระดับชั้น (Stratified) และมีนักศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 375 คน ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนสมบูรณ์ จำนวน 375 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวม และในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา และขณะที่กำลังศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Ferguson. 1981: 68)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน ในระดับมาก ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษามีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามตัวแปร เพศ ขณะที่กำลังศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักศึกษาชายเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากนั้นทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า

2.2.1 ด้านหลักสูตร พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร แตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ด้านกิจกรรมนักศึกษาไม่พบว่ามีคูใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากนั้นทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า

2.3.1 โดยรวม พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 ด้านหลักสูตร พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.3 ด้านการเรียนการสอนไม่พบว่ามีคูใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.4 ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.6 ด้านการบริการนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.7 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมนักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งในด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ส่งผลให้

เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ แก่นักศึกษา ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543: 54) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ กระบวนการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงต่อผู้เรียน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ในการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมผู้สอน พฤติกรรมผู้เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการบริหารจัดการที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉันทลักษณ์ จันทรศรี (2545: 98) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทาง วิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์และนิสิตเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมเป็นรายด้าน ใน 5 ด้าน ว่าเห็นด้วยในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านการบริการนักศึกษา ส่วนด้านอาคารสถานที่ นักศึกษามีความ คิดเห็นว่าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะ หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในการผลิตบัณฑิตของ มหาวิทยาลัย และตรงกับความต้องการของนักศึกษา อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่น ทันสมัย สอดคล้อง กับสภาพการณ์ดำรงชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษา ตลอดจนมีความเป็นสากล และส่งเสริมการเตรียม ความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในสังคม รวมทั้งมีรายวิชาต่าง ๆ ให้นักศึกษาเลือกได้ตามความสนใจ และความถนัดของนักศึกษา ดังที่ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย และคณะ (2543: 85) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรจัดหลักสูตรเพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคน ไปจนถึงขีดสุด ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศรี ไชยศรี และคณะ (2543: 57) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควร มุ่งพัฒนาความเป็นสากล เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหา และประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องทันสมัย รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่อง ความสามารถใช้ภาษาสากลในการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546: 89-90) ที่ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะ

ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า มีทัศนะโดยรวมในด้านหลักสูตรในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรวาลี วัชรวิงศ์ ณ อยู่ธยา (2551: 98-99) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่ต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า มีทัศนะโดยรวมในด้านหลักสูตรในระดับมาก

1.2 ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร มีปริมาณเนื้อหา รายวิชาเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต นักศึกษาได้มีโอกาสใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่มีความทันสมัย อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนมีการเชื่อมโยงความรู้ทั้งด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล การเรียน ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และใช้ความคิด วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2523: 23) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตร และการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 3) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน รวมทั้งการพัฒนาแนวคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 115-116) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง พบว่า มีทัศนะโดยรวมในด้านการเรียนการสอนในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ จุลชาติ อรัญยะนาถ (2551: 83) ที่ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ มีความพึงพอใจโดยรวมในด้านการเรียนการสอนในระดับมาก

1.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ประสบการณ์ และความชำนาญในเนื้อหา วิชาที่สอนเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา ชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียนและการวัดผลอย่าง

ชัดเจน ใช้จิตวิทยาในการสอน และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษานอกเวลาสอน รวมทั้งเข้าสอนตรงตามเวลา มีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียน อีกทั้งยังให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการสอนของอาจารย์เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ดังที่ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย (2543: 331) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านผู้สอน ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลง แต่จะปรับวิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวพร ตั้งสมวรพจน์ (2542: 78-79) ที่ให้ความเห็นว่า อาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนักศึกษา ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาที่เรียนดี โดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริม หรือจัดโปรแกรมพิเศษ และอาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง รวมทั้ง เนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 115-116) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง พบว่า มีทัศนะโดยรวมในด้านอาจารย์ผู้สอนในระดับมาก

1.4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษา อำนวยความสะดวกในการจัดการสถานที่ สโมสร ชมรม ให้นักศึกษาเป็นสัดส่วน และในส่วนของผู้บริหาร คณาจารย์เองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษา มีการจัดตารางเรียนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม ดังที่ วิจิตร ศรีสะอาด (2518: 1) กล่าวว่า ระบบการศึกษาไม่ว่าระบบใด เรื่องกิจกรรมนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2531: 13-14) ที่กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรม นักศึกษาที่มีต่อนักศึกษาว่า นักศึกษาโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกาย และความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสังคมด้วยใจอันบริสุทธิ์กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร จะช่วยตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาดังต่อไปนี้ พัฒนานักศึกษาในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้พลังทางด้านร่างกาย และความคิด กระทำการในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สถาบันการศึกษา และ

ประเทศชาติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พระอินชา สิมพา (2553: 97) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า มีทักษะโดยรวมในด้านกิจกรรมนักศึกษา ในระดับมาก

1.5 ด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยมีการปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน ระเบียบการปฏิบัติตนทุก ครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่ มีการจัด บริการด้านการลงทะเบียนที่สะดวก และรวดเร็ว อีกทั้งมี มหาวิทยาลัยจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนักศึกษา ตลอดจนประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร หรือกิจกรรมให้นักศึกษาทราบเป็นประจำ ด้านห้องสมุด มีจำนวนหนังสือ เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลสำหรับศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ และทันสมัย และมีการจัดบริการรักษาพยาบาลที่ เหมาะสม รวมทั้งมหาวิทยาลัยเองยังมีการเปิดโอกาสนักศึกษามีโอกาสประเมินการให้บริการด้าน ต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 101-102) กล่าวว่า ในการ จัดบริการต่างๆ แก่นักศึกษาควรจัดให้เหมาะสม มีความสะดวกสบายและเพียงพอ รวมทั้ง ด้านการ ประชาสัมพันธ์งานบริการนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพื่อให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารการ จัดบริการนักศึกษาอย่างครบถ้วน มหาวิทยาลัยควรจัด บริการต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริม ให้นักศึกษามีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538: 7) ที่กล่าวว่า การจัดบริการนักศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนักศึกษา เพื่อสร้าง ประสพการณ์ในการพัฒนาดตนเองโดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปัญหาให้แก่นักศึกษา ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรวาลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา (2551: 100) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของ นักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีด้านการจัดการบริการทางวิชาการในระดับมาก

1.6 ด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมีลักษณะเปิดกว้าง ไม่มีรั้วหรือกำแพงชัดเจน เพื่อ แบ่งแยกมหาวิทยาลัยออกจากชุมชนโดยรอบ และมีถนนผ่ากลางมหาวิทยาลัย บุคคลภายนอก สามารถเข้า-ออกมหาวิทยาลัยได้โดยง่าย เนื่องจากถนนดังกล่าวเป็นเส้นทางสัญจรไปมาระหว่าง ชุมชน ส่งผลให้นักศึกษารู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร อีกทั้งอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาน โปรเจคเตอร์ จอฉาย เครื่อง คอมพิวเตอร์ บางส่วนชำรุด และไม่เพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา จึงส่งผลให้นักศึกษาเห็น ด้วยกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในระดับปานกลาง ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45)

กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้ และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ถ้านักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่ จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรเพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 94-95) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่า มีทัศนะโดยรวมในด้านอาคารสถานที่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ปีที่ศึกษา และคณะที่กำลังศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในรั้วมหาวิทยาลัยร่วมกัน มีโอกาสในการเข้าถึงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเท่าเทียมกัน อาทิเช่น ด้านหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพในตัวนักศึกษา วิธีการเรียนการสอน การจัดการสอนของอาจารย์ที่เน้นการพัฒนาให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกด้าน รวมทั้งการจัดบริการของมหาวิทยาลัยที่จัดให้นักศึกษาชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้นักศึกษาดำรงชีวิตอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ นอกหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อีกทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรั้วมหาวิทยาลัยมักไม่แยกกลุ่มชายและหญิง นักศึกษาจึงมีประสบการณ์ในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน โดยไม่แบ่งแยกเพศ ส่งผลให้นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังที่ สมยศ นาวิการ (2540: 75) กล่าวว่า บุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีทัศนคติค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน อีกทั้งนักศึกษาชายและหญิงที่เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องการพัฒนาตนเองและเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาที่สนใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปประกอบอาชีพ หรือสร้างความเจริญก้าวหน้าในสาขาอาชีพที่ตนสนใจ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ไว้หลากหลายสาขา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีความทันสมัย และเป็นสากล ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักศึกษาทั้งชายและหญิงสามารถนำความรู้จากรายวิชาที่เรียนไปประกอบอาชีพได้จริง ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542: 15) ที่ระบุว่า หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีลักษณะที่หลากหลาย

ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาชีวิตของคนให้เหมาะสมกับวัย และ สถานภาพสาระของหลักสูตรในส่วนที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้ง ด้านความรู้ ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ผล การศึกษาของ นันทนภัส อัจฉริยะบุตร (2557: 139-140) ที่ศึกษาเรื่องทักษะของนิสิตต่อ สภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและหญิงมีทักษะที่มี ต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของ วินุ พวงทอง (2542: 112) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามทักษะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีทักษะต่อ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ไม่แตกต่างกัน

สำหรับ ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นต่อ สภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านักศึกษา ชายเห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาหญิงเห็นด้วยเห็นด้วย ต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาหญิงมีความ ละเอียดอ่อนมากกว่านักศึกษาชาย จึงทำให้นักศึกษาหญิงมีมุมมองต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ค่อนข้าง ซับซ้อนและละเอียดถี่ถ้วนมากกว่านักศึกษาชาย โดยเฉพาะในเรื่องสถานที่ นักศึกษาหญิงมักให้ ความสำคัญอย่างมากในประเด็นของความสวยงาม ความสะอาด และความปลอดภัยในการ ดำรงชีวิตของตน จึงส่งผลให้นักศึกษาหญิงเห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในระดับ ปานกลาง ต่างจากนักศึกษาชายที่เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในระดับมาก เพราะ นักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นว่าคุณภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยไม่สวยงาม หรือไม่สะอาด หรือไม่ปลอดภัย เพียงพอต่อความต้องการดำรงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยของตน ดังที่ สำเนา ขจรศิลป์ (2543: 15) ที่กล่าวว่า ในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันมากทั้งด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลัง ลักษณะที่มองเห็นภายนอก ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ส่วนลักษณะที่อยู่ภายใน ได้แก่ ระดับ สติปัญญาและเจตคติ จึงมีความแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้นักศึกษาชายและหญิงอาจมีพฤติกรรม การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน จึงทำให้นักศึกษาชายและหญิงมี ทักษะต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยวรรณ สีเชียง (2556: 88) ที่ศึกษาเรื่องทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและ ออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาทุกคนวิชามีโอกาสในการเข้าถึงสภาพแวดล้อม

ของมหาวิทยาลัยในทุกๆ ด้านอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะเป็น ด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร หอพักนักศึกษา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การบริการนักศึกษา และดูแลเอาใจใส่จากคณาจารย์ ผู้บริหาร อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยมีได้แบ่งแยกคณะ หรือ สาขาวิชาของนักศึกษา อีกทั้งกิจกรรมภายในรั้วมหาวิทยาลัยที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งหวังหลอมรวมให้นักศึกษาทุกคนรักใคร่กลมเกลียวและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งผลให้นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังที่ พรชูลี อาชวอรุณ (2525: 249) ที่กล่าวว่า นักศึกษากลุ่มวัฒนธรรมย่อยเดียวกัน มักจะประพฤติกรรมคล้ายกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2538: 72) กล่าวว่า ถ้าคณะวิชามีนโยบายให้การสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียน สภาพความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมย่อมเกิดขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสภาพแวดล้อมที่มีความสอดคล้องกัน ย่อมเกิดผลทางบวก หรือก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคล ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมิตรา ชิตามร (2546: 77) ที่ศึกษาเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตต่างกลุ่มคณะวิชา มีทักษะต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับ ด้านหลักสูตร นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตรแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ โดยพิจารณาได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มีค่า สูงที่สุด ต่างจาก ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการที่มีค่าน้อยที่สุด และนักศึกษาคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีค่ารองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิทยาการจัดการเป็นศาสตร์ที่มีความทันสมัย มีการวางแผนการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ล่วงหน้า มีการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบและมีระเบียบอยู่ในเกณฑ์สูง ดังนั้นความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการจึงย่อมสูงกว่านักศึกษาคณะอื่นๆ เช่นเดียวกับนักศึกษาคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นแขนงวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพด้านต่างๆ ของมนุษย์ ตั้งแต่ ภาษา การสื่อสาร การเข้าใจจิตใจและการกระทำของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของสังคม และ สิ่งแวดล้อม นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในคณะนี้จึงเป็นผู้ที่มีความคาดหวังต่อหลักสูตรที่เป็นไปเพื่อ พัฒนาศักยภาพในตนเองอย่างสูง ซึ่งถึงแม้ว่านักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตรในระดับมาก แต่ยังไม่มากไปกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์ ที่เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตรในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเดิม คือ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อชุมชน ที่มุ่งหวังผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน และจากชื่อเสียงวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงที่สั่งสมมานาน ทำให้สังคม ชุมชน ตลอดจน นักศึกษายอมรับและศรัทธาในหลักสูตรการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัย และเป็น

เหตุผลให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตรของตนอยู่ในระดับที่สูงมาก ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2525: 222-223) กล่าวว่า ผู้เรียนในแต่ละสาขาวิชา มีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การดำเนินการสอนผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชาที่เรียนด้วย ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญา เผือกทอง (2550: 75) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในด้านหลักสูตรแตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และโดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่3 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และโดยรวม แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่1 และนักศึกษาชั้นปีที่2 โดยพิจารณาได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่3 ที่มีค่าน้อยที่สุด ต่างจากความคิดเห็นของนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่1 ที่มีค่ามากที่สุด และนักศึกษาชั้นปีที่2 ที่มีค่ารองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาชั้นปีที่3 มีโอกาสในการสัมผัสสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรม และใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยยาวนานกว่า นักศึกษาชั้นปีที่1 และนักศึกษาชั้นปีที่2 จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่3 มองมหาวิทยาลัยในภาพอดีต ตั้งแต่ตนเองเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยจนถึงช่วงเวลาปัจจุบันเป็นความซ้ำซาก จำเจ และรู้สึกว่าสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมิได้เปลี่ยนแปลง หรือแตกต่างไปจากเดิมมากมายนัก ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยรวมของมหาวิทยาลัยต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่1 และนักศึกษาชั้นปีที่2 ที่เริ่มเข้ามาใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยโอกาสในการสัมผัสสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อาทิ การเรียนการสอนตามหลักสูตรอุดมศึกษาที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนในโรงเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่1 จึงเป็นเหตุผลให้นักศึกษาชั้นปีที่1 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยรวมของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่สูงมาก ต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่3 ที่เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยรวมของมหาวิทยาลัยในระดับที่น้อยกว่า ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 43) ได้กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่2 และชั้นปีสูงขึ้น จะรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เริ่มมีความคิดเห็นชัดเจน และเป็นปฏิกิริยาต่อมหาวิทยาลัย และ ทองเรียน อมรัชกุล (2525: 39) ได้กล่าวถึงนักศึกษาชั้นปีที่1 ว่า นักศึกษาชั้นปีที่1 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความคิดต่างๆ

ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน แสวงหาฐานะส่วนตัว ความเป็นมิตรผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม และจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่2 และนักศึกษาชั้นปีที่3 มีความคล้ายกัน คือ มีวัฒนธรรมเพื่อนฝูง และมีความคิดเห็นในกลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งกล่าวได้ว่านักศึกษาชั้นปีที่1 นักศึกษาชั้นปีที่2 และนักศึกษาชั้นปีที่3 มีอุปนิสัยและมีมุมมองที่แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่4 อย่างชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ แตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จุลชาติ อรรถะนาถ (2551: 89) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับ ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างกันไปซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่3 โดยพิจารณาได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่1 ที่มีค่ามากกว่า ความคิดเห็นของนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการเรียนการสอนนักศึกษาชั้นปีที่1 และนักศึกษาชั้นปีที่3 ด้วยวิธีเดียวกัน โดยมีได้คำนึงถึงความแตกต่างของระดับการศึกษา อีกทั้งมหาวิทยาลัยเองมักให้ความสำคัญกับนักศึกษาชั้นปีที่1 เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่นักศึกษาชั้นปีที่1 เริ่มเข้ามาศึกษาและใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ทุกสิ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่1 อาจารย์ผู้สอนและมหาวิทยาลัยจึงจัดสรรกิจกรรม และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษาชั้นปีที่1 อย่างเต็มที่ อาทิเช่น บริการการปฐมนิเทศ การลงทะเบียนนักศึกษาใหม่ ตลอดจนการให้คำปรึกษา การให้ความรักความเอาใจใส่จากคณาจารย์ที่ทุ่มเทเพื่อนักศึกษาชั้นปีที่1 อย่างมาก ต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่3 ที่มีประสบการณ์การศึกษาและใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมาแล้ว อาจจะไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เทียบเท่านักศึกษาชั้นปีที่1 จนทำให้นักศึกษาชั้นปีที่3 รู้สึกว่าการสรรบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยไม่ได้สอดคล้อง หรือเพียงพอกับความต้องการของตน จึงเป็นเหตุผลให้นักศึกษาชั้นปีที่3 เห็นด้วยต่อสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่1 ดังที่ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2525: 203) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักศึกษาต่อสิ่งต่างๆ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละชั้นปี อาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนตามสมควร ไม่ควรเลือกวิธีเดียว อย่างเดียวกับทุกชั้นปี ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จันท์เพ็ญ หงส์ทอง (2545: 87) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการนิสิตแตกต่างกัน ส่วนสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนการ

สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ไม่มีคณะใดมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ายังสามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมในประเด็นต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับที่เพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีก ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ดำรงชีวิตในปัจจุบันของนักศึกษา อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกรายวิชาต่าง ๆ เพิ่มเติมตามความสนใจ และความถนัดของนักศึกษา เพื่อตอบรับกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และตรงกับความต้องการของนักศึกษาที่แปรเปลี่ยนไปท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม
2. ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยควรจัดสรรอุปกรณ์ประกอบการสอนให้มีปริมาณเพียงพอ อาทิเช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์สื่อ และเทคโนโลยีประกอบการสอน และเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรปรับปรุง พัฒนา และเพิ่มจำนวน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ให้มีความทันสมัยและมากเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา
3. ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ สนับสนุนให้นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัย เกี่ยวกับวิชาที่สอน
4. ด้านกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษา อย่างเหมาะสมและทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นในรั้วมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา ทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
5. ด้านการบริการนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาด และมากเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่ต้องการใช้บริการ
6. ด้านอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ให้มีความสวยงาม มีความสะอาด และมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด และน่าเชื่อถือ เพื่อเป็นเครื่องการันตีได้ว่า นักศึกษาจะได้รับความปลอดภัยเมื่อใช้ชีวิตอยู่ในรั้วของมหาวิทยาลัย เนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่น้อยกว่านักศึกษาชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยไม่สวยงาม ไม่สะอาด หรือไม่ปลอดภัย เพียงพอต่อความต้องการดำรงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยของตน

7. จากผลการวิจัยพบว่า แม้นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่แล้วพบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านหลักสูตรแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มีค่าสูงที่สุด ต่างจากความคิดเห็นของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการที่มีค่าน้อยที่สุด และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีค่ารองลงมา ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปปรับปรุง พัฒนา และจัดสรรหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการ และความคาดหวังของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไป

8. จากผลการวิจัยพบว่า แม้นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่แล้วพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่1 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่2 และนักศึกษาชั้นปีที่3 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่1 มีค่าสูงที่สุด ต่างจาก ความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่3 ที่มีค่าน้อยที่สุด และนักศึกษาชั้นปีที่2 ที่มีค่ารองลงมา ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปปรับปรุง พัฒนา จัดสรร และดูแลสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ของนักศึกษาชั้นปีที่2 และนักศึกษาชั้นปีที่3 ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด
2. ควรมีการศึกษาความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ในมุมมองของความสวยงาม ความสะอาด และความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการศึกษาความต้องการของนักศึกษาในชั้นปีต่างๆ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ นาควะชัย. (2540). *สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรม อาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของนักศึกษา*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนิษฐา นาวรัตน์. (2540). *พจนานุกรม*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- กรรณิการ์ มณีงาม. สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปรินทิพ, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตติพร พิณขการ. (2548). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จักรกฤษณ์ ประกอบผล. (2546). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพัฒนการธนบุรี*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุลชาติ อรรถะนาถ. (2551). *ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทลักษณ์ จันทร์ศรี. (2547). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของหลักสูตรนานาชาติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรชูลี อาชวอำรุง. (2525). *นิสิตนักศึกษา: หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- ณัฐวุฒิ ทศนา. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปรินทิพ, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.

- ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดี บุญชู. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- ดุสิต คงตระกูล. (2526). การบริหารกิจการนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคเหนือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ธวัชรัตน์ พลเจริญ. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธารง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนวิซการพิมพ์จำกัด.
- หงษ์ลักษณ์ มีเจริญสม. (2546). สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองตามทักษะของอาจารย์และนักศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทน์ภัส อัจฉริยบุตร. (2557). ทักษะของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา แก้วศรีงาม. (2537). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิชาชล วงศ์ทอง. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- บุญชัย จงกลนี้. (2531, มิถุนายน – กันยายน). “บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย: อุดมคติที่ยาก”. วารสารศึกษาศาสตร์. 12(6): 24-26.
- เบญจวรรณ บุญประกอบพร. (2545). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษา โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประไพพรรณ แก่อก. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.

- ประสงค์ วงศาโรจน์ (2541). สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของ
ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. พม. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของ
คณะพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของ
พระนิสิต. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปวีณา กลิ่นน้อย. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจริย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- ปิยวรรณ สีเชียง. (2556). ทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พอลาคี ช่วยมิ. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจริย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2543). การปฏิรูประบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา: การพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน. ถ่ายเอกสาร.
- แพบาว ซวยแน. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจริย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2525). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2543). รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับ
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ภัทราภรณ์ ลิ้มประสาท. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจริย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2552). แผนพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 4 ปี
(พ.ศ. 2552 - 2556). ราชบุรี : กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- (2554). รายงานการประเมินตนเองมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี:
สำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- (2555). รายงานการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษา 2554. ราชบุรี : สำนักงาน
มาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2556). (ออนไลน์), แหล่งที่มา : http://www.mcru.ac.th/m1/m_about.php?action=history. วันที่สืบค้น 25 กันยายน 2556.
- มัลลิกา วาเพ็ชร. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. (2541). เทคนิคและวิธีการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2530). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ระวี ภาวิไล. (2515). ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตการเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัย. ในวารสารจามจุรีฉบับรวมทัศนคติ. กรุงเทพฯ: หน่วยเผยแพร่ทัศนคติกลุ่มก้าวหน้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา อิทธิไ้มยะ. (2537). รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต. ภูเก็ต: งานวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต.
- วัชราวลี วัชรวิรัตน์ ณ อยุธยา. (2551). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ปรินทิพจน์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2525). “งานสวัสดิการและบริการนิสิตนักศึกษา” ในนิสิตนักศึกษา: หลักการแนวปฏิบัติและปัญหา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2542). การวางแผนผังพัฒนาและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ขนิษฐาการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิจิตร สินศิริ. (2534). การอุดมศึกษาเชิงรุก. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2542). ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวของการอุดมศึกษา. ใน วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 . กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- วิฑู ทองพวง. (2542). การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัตน์ พรหมสุรินทร์. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2519). วิธีประเมินผลสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรัณย์ ดำริสุข. (2521). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สมภพ นาคสุข. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- สมยศ นาวีการ. (2540). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- สาโรช บัวศรี. (2521). หน้าที่และจรรยาครู. ใน สรุปผลการสัมมนาอาจารย์ใหม่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 25-27 พฤษภาคม.
- สำเนา ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2531). ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาเกี่ยวกับการประชุมเชียร์และการต้อนรับน้องใหม่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และสงขลานครินทร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวิทย์ แต่แดงเพชร. (2556). สัมภาษณ์โดย ปาจารย์ สิริปริญา, ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556.
- สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2545). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: การวิเคราะห์โมเดลลิสม์ที่มีตัวแปรแฝง. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทร เอี่ยมเกษมสิน. (2547). สภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิตตามความคิดเห็นของนักศึกษา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวพร ตั้งสมวรพงษ์. (2542). การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์. ใน วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ: พรินด์โปร.
- เสริมศรี ไชยศร, สุพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อโนชา สิมพา. (2553). ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อภิญา เผือกทอง. (2550). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). *สภาพแวดล้อมการเรียนรู้*. ฉบับที่ 25. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรถพ คุณพันธ์. (2521). *การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2542). *การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และ พรณี บุญประกอบ. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Astin, Alexander W. and J. L. Holland. (1961). *The Environment Technique," A Way to Measure College Environment*. New York : American Council on Education.
- . (1968). *The College Environment*. 3rd ed. Washington, D.C.: The American Council on Education.
- . (1971). *The College Environment*. Washington, D.C.: American Council on Education.
- . (1993). *What Matters in College? Four Critical Years Revisited*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Bennett, M.E. (1952). *College and Life: Problems of Self-Discovery and Self-Direction, 4th edition*. USA: McGraw-Hill Company Inc.
- Chickering, A. and Reisser, L. (1993). *Education and Identity*. 2nd ed., San Francisco: Jossey-Bass.
- Chickering, Authur W. and Robert Black Bern. (1970). *The Undergraduate*. Unpublished Manuscript.

- Cronbach Lee Joseph. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.
- Davis, James R. (1995). *Interdisciplinary Course and Team Teaching*. Phoenix : American Council on Education and the Orys Press.
- Erickson, B. and Strommer, D. (1991). *Teaching College Freshmen*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Feldman, Kenneth. A. (1972). "Assessing the Influences of Different College Environment" In *College and Student*. New York: Pergamum Press.
- Feldman, Kenneth. A. and Theodore, M. Newcomb. (1973). "Impact of College on Students" : A Retrospective view/relevance to the Community.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. 5th.ed., New York: McGraw-Hill.
- Good. Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Harold Webster. (1964). "Personality Change in College Students". In *College and Character*. New York : Nevitt Standford.
- Heist, Paul. (1970). "Creative Students : College Transients," in *The Creative College Student: Unmet College*. Berkley: Jossey-Bass Inc.
- Likert's, R.A. (1932). "Technique for the Measurement of Attitudes," Arch. Psychological.
- Pace, C.R. and Stern, G.G. (1965). "An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment," Journal of Educational Psychology.
- Romine. S. (1974). *Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional Climate*. The Journal of Educational Research.
- Seager, Paul W. (1961). *Propose the School Building Code for Thailand*. Indiana: Indiana University.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt World Inc.
- Tripp, Phillip A. (1977). "Student Personnel Administration," *The International Encyclopedia of Higher Education*. Sanfrancisco: Jossey – Bass.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ชื่อ – ชื่อสกุล อาจารย์ ดร.ชวน ภารังกุล
ตำแหน่ง ประธานสาขาวิชาบริหารการศึกษา
สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2. ชื่อ – ชื่อสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

3. ชื่อ – ชื่อสกุล อาจารย์ ดร.สุตจิต หมั่นตะคุ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

4. ชื่อ – ชื่อสกุล อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ชื่อ – ชื่อสกุล รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปฏิญาณพันธะระดับมหาดบัณฑิต เรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
 2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่
 3. ขอให้ท่านตอบข้อคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงเกี่ยวกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่จะต้องรีบแก้ไขและจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อให้บัณฑิตเป็นกำลังสำคัญของสังคมต่อไป
- โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่กำลังศึกษา
- ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงตามความคิดเห็นของนักศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่
- โปรดตอบข้อคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวปาริย์ สิริปริญญา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และเขียนเครื่องหมายถูก ✓ ลงในวงเล็บ ()
 หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน ดังต่อไปนี้

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

() นิสิตชั้นปีที่ 1

() นิสิตชั้นปีที่ 2

() นิสิตชั้นปีที่ 3

() นิสิตชั้นปีที่ 4 และสูงกว่า

3. คณะศึกษา

() คณะครุศาสตร์

() คณะวิทยาการจัดการ

() คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

() คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

() วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัย
 ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงตามความคิดเห็นของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องระดับ
 ความคิดเห็นตามทัศนะที่เป็นจริงของท่านโดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมด้านหลักสูตร					
1. หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย					
2. หลักสูตรมีความเหมาะสม และตรงกับความต้องการของนักศึกษา					
3. หลักสูตรมีความยืดหยุ่นทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ดำรงชีวิตในปัจจุบัน					
4. หลักสูตรมุ่งยกระดับมาตรฐานทางวิชาการ และวิชาชีพของนักศึกษาสู่ความเป็นสากล					
5. หลักสูตรตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนตามสาขาที่ประเทศไทยและความคาดหวังของคนในสังคมต้องการในปัจจุบัน					
6. หลักสูตรส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม					
7. หลักสูตรมีรายวิชาต่าง ๆ ให้เลือกได้ตามความสนใจ และความถนัดของนักศึกษา					
8. รายวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง					
9. เนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมีความเป็นสากล และทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน					
10. เนื้อหาในแต่ละรายวิชาสอดแทรกให้นักศึกษามีจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ					
สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน					
11. การจัดการเรียนการสอนตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร					
12. ปริมาณเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจำนวนหน่วยกิต					
13. เอกสาร อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย และเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา					
14. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกความรู้ที่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา					
15. การจัดการเรียนการสอนมีการเชื่อมโยงความรู้ทั้งด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติ					
16. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน					

17. การวัดและประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสมตามลักษณะของรายวิชา					
18. การจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน					
19. มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น					
20. มีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และใช้ความคิด วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ					
สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน					
21. อาจารย์ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของรายวิชา วิธีการเรียนและการวัดผลอย่างชัดเจน					
22. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
23. อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์การสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา					
24. อาจารย์ผู้สอนรู้จักใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลายรูปแบบตามลักษณะรายวิชา และมีหลักจิตวิทยาในการสอน					
25. อาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประกอบประกอบการเรียนการสอน					
26. อาจารย์ผู้สอนให้คำปรึกษาแก่นักศึกษานอกเวลาสอน					
27. อาจารย์ผู้สอนเข้าสอนตรงตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ					
28. อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิชาที่สอนอยู่เสมอ					
29. อาจารย์ผู้สอนมีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการให้คะแนน					
30. การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน และให้นักศึกษาประเมินการสอนเมื่อเสร็จสิ้นการสอน					
สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา					
31. มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษา					
32. มหาวิทยาลัยมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษา					
33. มหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกในการจัดการสถานที่สโมสรนักศึกษา และชมรมให้นักศึกษาเป็นสัดส่วน					

34. มหาวิทยาลัยมีการส่งเสริมการทำกิจกรรม โดยช่วยเหลือ งบประมาณ และด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา					
35. ผู้บริหาร คณาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา					
36. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ช่วย พัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา					
37. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นมีความมุ่งหมายเพิ่ม ประสบการณ์ให้นักศึกษาได้รับความรู้ และประสบการณ์ตรง					
38. นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม					
39. นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และ อนุรักษ์ความเป็นไทย					
40. มีการจัดตารางเรียนเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ สนใจ					
สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา					
41. มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน ระเบียบการ ปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่					
42. การจัดการบริการด้านการลงทะเบียนมีความสะดวก และรวดเร็ว					
43. มีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อของนักศึกษา					
44. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร หรือกิจกรรมให้ นักศึกษาทราบเป็นประจำ					
45. บริการห้องสมุด มีจำนวนหนังสือ เอกสาร ตำรา สำหรับศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ และทันสมัย					
46. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มี เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าใช้บริการ					
47. มหาวิทยาลัยมีบริการด้านหอพักนักศึกษาที่สะดวก สะอาด และ ปลอดภัย					
48. มหาวิทยาลัยมีน้ำดื่มที่สะอาด และเพียงพอ					
49. นักศึกษาได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมยามเจ็บป่วย					
50. นักศึกษามีโอกาสประเมินการให้บริการด้านต่าง ๆ ของ มหาวิทยาลัย					
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่					
51. สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยปราศจากสิ่งรบกวน เช่น มลพิษทาง เสียง อากาศ น้ำ ฯลฯ					

52. การจัดภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยมีความสวยงาม น่าอยู่					
53. ทางเดินและบริเวณภายในมหาวิทยาลัยมีความสะอาด และปลอดภัย					
54. สถานที่นั่งพักผ่อน สวนหย่อม และบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยมีความร่มรื่น และเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
55. อาคารสถานที่พร้อมต่อการจัดการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมของนักศึกษา					
56. ห้องเรียนมีอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาน โปรเจคเตอร์ จอฉาย เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน มีแสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม					
57. ห้องน้ำสะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา					
58. โรงอาหารมีความสะอาด โส่ง อากาศถ่ายเทสะดวก ถูกสุขลักษณะ และมีที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่ไปใช้บริการ					
59. สถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และจำนวนอุปกรณ์กีฬา มีเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาที่ไปใช้บริการ					
60. หอพักนักศึกษา สะอาด ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้บริการของนักศึกษา					

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	<u>ด้านหลักสูตร</u>		<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>		<u>ด้านการบริการ</u>
1	2.03	21	3.83		<u>นักศึกษา</u>
2	4.00	22	3.83	41	9.29
3	4.33	23	4.17	42	3.69
4	2.61	24	2.95	43	4.33
5	4.17	25	2.78	44	7.66
6	3.89	26	4.70	45	5.76
7	7.07	27	2.47	46	5.47
8	4.70	28	4.20	47	4.50
9	3.67	29	3.61	48	4.59
10	3.26	30	4.33	49	6.12
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>		<u>ด้านกิจกรรมนักศึกษา</u>	50	4.80
11	3.26	31	4.47		<u>ด้านอาคารสถานที่</u>
12	2.61	32	5.19	51	3.21
13	3.50	33	7.00	52	6.12
14	2.71	34	3.66	53	6.35
15	2.50	35	4.50	54	4.38
16	2.44	36	5.28	55	6.02
17	5.47	37	4.89	56	3.97
18	5.77	38	4.91	57	5.28
19	7.12	39	5.28	58	5.30
20	5.47	40	3.17	59	6.14
				60	4.50

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวปาจริย์ สิริปริญญา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	112 ม.6 ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
หน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนโพธารพัฒนาเสนี จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553

การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) วิชาเอกสังคมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2558

การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

